



KAINUUN
hyvinvointialue

Asiakasohje

**Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut
1.3.2026 alkaen**

Kainuun hyvinvointialue



Sisällys

| | | |
|----------|--|-----------|
| 1 | Periaatteet | 3 |
| 1.1 | Sovellettava lainsäädäntö | 3 |
| 1.2 | Asiakasmaksun enimmäismäärä | 3 |
| 1.3 | Asiakasmaksun alentaminen tai perimättä jättäminen | 3 |
| 1.3.1 | Maksun alentamisen, poistamisen tai kokonaan perimättä jättämisen periaatteet | 3 |
| 1.4 | Maksukyvyn mukaan määräytyvien maksujen tarkistaminen | 4 |
| 1.5 | Maksukatko | 5 |
| 1.6 | Sotainvalidit, veteraanit ja kotirintaman väestö | 6 |
| 1.7 | Maksun periminen poissaolon ajalta | 7 |
| 1.8 | Asiakirjoista perittävät maksut | 7 |
| 1.9 | Laskun tiedot ja muutoksenhaku | 8 |
| 2 | Terveydenhuollon asiakasmaksut | 9 |
| 2.1 | Terveyskeskustoiminta | 9 |
| 2.1.1 | Avosairaanhoidon lääkäripalvelut | 9 |
| 2.2 | Erikoissairaanhoidon ja yhteispäivystys | 9 |
| 2.2.1 | Polikliininen hoito | 9 |
| 2.2.2 | Päiväkirurgia | 9 |
| 2.2.3 | Heräämöstä kotiin -toiminta | 9 |
| 2.2.4 | Kuvantaminen | 9 |
| 2.3 | Sarjassa annettava hoito | 9 |
| 2.4 | Laitoshoidon maksut | 10 |
| 2.5 | Todistusmaksut | 10 |
| 2.5.1 | Maksuttomat todistukset perusterveydenhuollossa | 10 |
| 2.5.2 | Maksulliset todistukset perusterveydenhuollossa | 11 |
| 2.6 | Kuntoutuspalveluiden maksut | 11 |
| 2.6.1 | Maksuttomat palvelut (maksuasetus) | 11 |
| 2.6.2 | Fysiatrian poliklinikkamaksut | 12 |
| 2.6.3 | Fysioterapiamaksut | 12 |
| 2.6.4 | Eriyisterapiamaksut | 12 |
| 2.6.5 | Ryhmävastaanotot | 12 |
| 2.6.6 | Kotikuntoutus | 12 |
| 2.7 | Käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta perittävä maksu | 13 |
| 2.8 | Suun ja hampaiden tutkimus ja hoito | 13 |
| 2.8.1 | Käyntimaksut | 13 |
| 2.8.2 | Toimenpidekohtaiset maksut | 13 |
| 2.8.3 | Muut maksut | 14 |
| 2.8.4 | Käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta perittävä maksu | 14 |
| 2.8.5 | Suun ja leukojen erikoissairaanhoidon tutkimus ja hoito | 14 |
| 2.8.6 | Uniapneakiskohoidon asiakasmaksut | 14 |
| 2.8.7 | Oikomiskojeista ja purentakiskoista perittävät maksut alle 18-vuotiailta | 14 |
| 2.8.8 | Veteraanitunnus, rintamasotilastunnus, rintamapalvelustunnus, rintamatunnus, todistus miinanraivaustehtäviin osallistumisesta | 14 |
| 2.9 | Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien tilapäinen asuminen, tuettu asuminen, yhteisöllinen asuminen ja ympärivuorokautinen palveluasuminen | 15 |
| 2.10 | Ostopalveluna hankittavien päihdelaitoskuntoutuspalvelujen asiakasmaksut | 17 |
| 3 | Kotona annettava palvelu | 18 |
| 3.1 | Akuutti kotisairaalahoido | 18 |
| 3.2 | Lapsiperheiden kotipalvelu | 18 |
| 3.3 | Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien päivätoiminta | 21 |
| 3.4 | Ensihoitopalvelun maksut | 22 |
| 3.5 | Liikkumista tukeva palvelu (SHL 23 §) | 22 |
| 3.6 | Omaishoito | 22 |
| 4 | Vammaispalvelujen maksut | 23 |



| | | |
|----------|---|-----------|
| 4.1 | Maksuttomat vammaispalvelulain ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaiset palvelut | 23 |
| 4.2 | Päivä- ja työtoiminta | 25 |
| 4.2.1 | Vammaispalvelulain mukainen päivätoiminta | 25 |
| 4.2.2 | Kehitysvammaisten päivä- ja työtoiminta (16 vuotta täyttäneet) | 25 |
| 4.3 | Vammaisten asumispalvelut / asumisen tuki | 26 |
| 4.3.1 | Lyhytaikainen huolenpito | 26 |
| 4.3.2 | Pitkäaikaisen asumispalvelun / asumisen tuen maksut | 26 |
| 4.3.3 | Kodin ulkopuolella järjestettävä lapsen asumisen tuki (asiakasmaksulaki 7 d §) | 27 |
| 4.3.4 | Ateriapalvelun maksut | 28 |
| 4.4 | Vammaisten henkilöiden perhehoito | 28 |
| 4.5 | Ikäihmisten pitkäaikainen perhehoito | 29 |
| 4.6 | Omaishoidon vapaan aikainen hoito vammaisilta henkilöiltä | 30 |
| 4.7 | Muut vammaisten henkilöiden palvelut | 31 |
| 4.8 | Vammaisten liikkumisen tuki | 31 |
| 5 | Lastensuojelun maksut | 32 |
| 5.1 | Lapselta tai nuorelta perittävät maksut | 33 |
| 5.2 | Vanhemmilta perittävät maksut | 33 |
| 5.3 | Maksun periminen koko perheen sijoituksessa | 35 |
| 6 | lääkäiden palvelujen asiakasmaksut | 36 |
| 6.1 | Palvelujen hakeminen, myöntäminen, järjestäminen ja päättäminen | 36 |
| 6.2 | Tukipalvelut | 36 |
| 6.2.1 | Kotiin kuljetettavat ateriat | 36 |
| 6.2.2 | Vaatehuoltopalvelu | 36 |
| 6.2.3 | Siivous | 36 |
| 6.2.4 | Asiointipalvelu | 36 |
| 6.2.5 | Päivätoiminta | 37 |
| 6.2.6 | Kylvetyspalvelu | 37 |
| 6.2.7 | Liikkumista tukeva palvelu | 37 |
| 6.3 | Tilapäinen kotihoito | 37 |
| 6.4 | Säännöllinen kotona annettava palvelu | 37 |
| 6.4.1 | Kuvapuhelinpalvelu | 39 |
| 6.4.2 | Lääkeannostelijapalvelu | 40 |
| 6.4.3 | Avaimeton lääkekaappi | 40 |
| 6.4.4 | Turvapuhelinpalvelut | 40 |
| 6.5 | Ympäri vuorokautinen palveluasuminen (SHL 21c §) | 41 |
| 6.6 | Yhteisöllinen asuminen | 42 |
| 6.7 | Ympäri vuorokautisen palveluasumisen lyhytaikaishoidon maksut | 42 |
| 6.8 | lääkäiden palvelujen asiakasmaksujen alentaminen tai perimättä jättäminen | 42 |
| 7 | Kooste asiakasmaksut ja maksukatto | 43 |
| 7.1 | Asiakasmaksut | 43 |
| 7.2 | Maksukatto | 43 |
| 7.2.1 | Maksukattoon sisältyvät maksut | 44 |
| 7.2.2 | Maksukaton ulkopuolelle jäävät | 44 |



1 Periaatteet

1.1 Sovellettava lainsäädäntö

Valtio ohjaa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksupolitiikkaa lainsäädännöllä ja asiakasmaksut tarkistetaan joka toinen vuosi. Asiakasmaksulain osittaisuudistus (HE129/2020) tuli voimaan 1.7.2021 ja maksukaton osalta 1.1.2022.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuihin sovelletaan lakia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992, 1201/2020; jäljempänä asiakasmaksulaki) sekä asetusta sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (912/1992; jäljempänä asiakasmaksuasetus)

Valtioneuvosto on vahvistanut asiakasmaksujen maksimikorotukset vuodelle 2026 (STM Tiedote 13.11.2025).

1.2 Asiakasmaksun enimmäismäärä

Palveluista perittävä maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruisen. (asiakasmaksulaki 2 §)

1.3 Asiakasmaksun alentaminen tai perimättä jättäminen

Sosiaalihuollon palveluista määrätty maksu ja terveydenhuollon palveluista henkilön maksukyvyn mukaan määrätty maksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava siltä osin kuin maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteutumista.

Palvelusta järjestämisvastuussa oleva hyvinvointialue voi päättää, että:

1. muitakin kuin 1 momentissa tarkoitettuja maksuja voidaan jättää perimättä tai alentaa 1 momentissa tarkoitetuilla perusteilla; tai
2. maksuja voidaan alentaa tai jättää perimättä, jos siihen on syytä huollolliset näkökohdat huomioon ottaen. (asiakasmaksulaki 11 §)

Muiden kuin sosiaalihuollon palveluista määrättyjen maksujen ja terveydenhuollon maksukyvyn mukaan määrättyjen maksujen alentamisessa tai perimättä jättämisessä sovelletaan kohtaa 1.

Kainuun hyvinvointialueella terveydenhuollon tasasuuruksia maksuja ei alenneta.

1.3.1 Maksun alentamisen, poistamisen tai kokonaan perimättä jättämisen periaatteet

1. Asiakkaan tulot ja menot määritellään asiakasmaksulain (734/1992) ja asiakasmaksuasetuksen (912/1992) mukaisesti, jonka mukaan myös asiakasmaksut määritellään. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta (1201/2020).



2. Asiakasmaksu alennetaan, poistetaan tai jätetään perimättä kun maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteuttamista.
3. Sosiaalihuollon palveluista määrätyn maksun alentaminen, sen kokonaan poistaminen tai jo määrätyn maksun perimättä jättäminen on aina ensisijaista toimeentulotuen myöntämiseen nähden. Terveystuon palveluista määrättyt maksut ovat terveystuonhuoltomenoja, jotka otetaan toimeentulotukilaissa tarkemmin säädetyllä tavalla huomioon toimeentulotukea määrättäessä, mutta ensisijaista on aina alentaa, poistaa tai jättää perimättä maksu. Lisäksi maksukatto on toimeentulotukeen nähden ensisijainen tukemisen muoto.
4. Palvelusta perittävää maksua ei pääsääntöisesti jätetä perimättä. Maksun alentaminen tai poistaminen tehdään erityisen perustellusta syystä.
5. Asiakasmaksun alentaminen tai maksusta vapauttaminen tapahtuu aina yksilöllisen tilannearvion perusteella.
6. Asiakasmaksun perimättä jättäminen tai alentaminen perustuu pääsääntöisesti kirjalliseen hakemukseen. Viranomaisen on pyynnöstä varattava asianosaiselle tilaisuus esittää vaatimus tai selvitys suullisesti, jos se on tarpeen asian selvittämiseksi ja kirjallinen menettely tuottaa asianosaiselle kohtuuttomia vaikeuksia. (hallintolaki 434/2003, 19 ja 37 §)
7. Perimättä jättämistä tai alentamista ei tehdä, jos asiakkaalla on hakemattomia, hänelle kuuluvia Kelan etuuksia, kuten vammaisetuudet (vammainen tuki tai hoitotuki), eläkkeensaajan hoitotuki tai asumistuki.
8. Pitkäaikaisessa laitoshoidossa asiakasmaksujen kohtuullistamiselle tai vapautukselle ei ole perusteita, jos asiakkaalle jää käyttövaraa vähintään 131,00 € kuukaudessa. Pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen ja pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaalle käyttövara on vähintään 195,00 € kuukaudessa. (912/1992, 7 c §) Jatkossa vähimmäiskäyttövara on STM:n ilmoituksen mukainen vähimmäismäärä. (734/1992, 14 b §)
9. Asiakasmaksun alentaminen tai perimättä jättäminen on pääsääntöisesti määräaikaista. Lyhyttä, vähintään yhden (1) kuukauden, alentamista tai perimättä jättämistä sovelletaan silloin, kun asiakkaalla on kohtuuttomia, äkillisiä ja kertaluontoisia esimerkiksi terveystuonhuoltoon liittyviä kustannuksia. Päätös tehdään enintään yhdeksi (1) vuodeksi kerrallaan. läkkäiden palvelujen säännöllisten ja pitkäaikaisten asiakkaiden asiakasmaksut voidaan erityisestä syystä alentaa toistaiseksi.
10. Hakemus asiakasmaksun perimättä jättämisestä tai alentamisesta osoitetaan asiakasmaksupäätöksen tehneelle viranhaltijalle. Päätöksen asiakasmaksun alentamisesta tekee Sosiaali- ja perhepalvelujen delegointisäännön mukainen viranhaltija. läkkäiden palvelujen maksujen osalta hakemus osoitetaan läkkäiden palvelujen toimialueelle.
11. Päätöksen asiakasmaksun alentamisesta, poistamisesta tai perimättä jättämisestä asiakasmaksupäätöksen tehnyt viranhaltija, ellei päätösvaltaa ole delegoitu toiselle viranhaltijalle.

1.4 Maksukyvyyn mukaan määräytyvien maksujen tarkistaminen

Asiakkaan maksukyvyyn mukaan määräytyvät maksut (pitkäaikainen laitoshoido/asumis-palvelu/perhehoito ja säännöllinen kotihoito) määrätään toistaiseksi.



Maksukyvyn mukaan määräytyvät maksut (ja niihin liittyvät tulotiedot) tarkistetaan joka toinen vuosi ja silloin kun:

- palvelun käyttäjän tai perheen maksukyky on oleellisesti muuttunut
- kun on ilmeistä, että maksua määrättäessä huomioon otettavat perheen olosuhteet ovat muuttuneet
- maksu osoittautuu virheelliseksi tai
- palvelu- ja hoitosuunnitelmaa muutetaan.

Osa sosiaali- ja terveydenhuollon maksuista on sidottu indekseihin. Indeksitarkistukset tehdään voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

1.5 Maksukatto

Potilaan maksamille julkisen terveydenhuollon tietyille maksuille on säädetty enimmäismäärä, maksukatto. Maksukatto on 815,00 € (1.1.2026–31.12.2026).

Seurantajakso on kalenterivuosi. Jos maksujen yhteismäärä ylittää kalenterivuoden aikana enimmäismäärän, ovat maksukattoon sisältyvät palvelut tämän jälkeen kalenterivuoden loppuun saakka maksuttomia.

Lyhytaikaisesta laitoshoidosta peritään kuitenkin 26,80 € hoitopäivämaksu 18 vuotta täyttäneiltä henkilöiltä (asiakasmaksuasetus 26 a §) vaikka maksukatto olisi ylittynyt.

Alle 18-vuotiaan lapsen ja nuoren käyttämistä palveluista perityt maksukattoa kerryttävät maksut otetaan huomioon yhdessä hänen toisen vanhempansa tai muun huoltajan maksujen kanssa (laillinen huoltaja).

Potilaan on itse seurattava maksukaton täyttymistä kalenterivuosittain.

Jos palvelun käyttäjä on kalenterivuoden aikana suorittanut maksukattoon sisältyvistä palveluista maksukattoa enemmän maksuja, hänellä on oikeus saada liikaa suoritettuja maksut takaisin. Mikäli vaatimusta liikaa suoritettujen maksujen palauttamisesta ei ole tehty maksukaton rajan ylittymistä seuraavan kalenterivuoden aikana, menettää palvelun käyttäjä oikeutensa palautukseen. Jos maksun sisältyminen maksukattoon selviää viranomaisen tai vakuutusyhtiön päätöksen taikka muutoksenhaun vuoksi vasta maksukaton seurantavuoden jälkeen, tulee vaatimus liikaa suoritettujen maksujen palauttamisesta tehdä vuoden kuluessa siitä, kun päätös on annettu tai muutoksenhaun johdosta annettu päätös on tullut lainvoimaiseksi. (asiakasmaksulaki 6 a §)

Maksukattoa kerryttävät seuraavat maksut

- terveyskeskusmaksut
- terveyskeskuksen suun- ja hampaiden tutkimus ja hoito
- terveyskeskuksessa annettavan yksilökohtaisen fysioterapian maksut
- poliklinikkamaksut
- päiväkirurgisen hoidon maksut
- sarjahoitomaksut
- lyhytaikainen kotisairaanhoido
- lyhytaikaisen laitoshoidon maksut sosiaali- ja terveydenhuollon laitoksissa
- yö- ja päivähoidon maksut (lyhytaikainen laitoshoido)



- kuntoutushoidon maksut
- kotisairaalan maksut
- edellä mainituista ostopalveluista Kainuun hyvinvointialueen perimät asiakasmaksut

Maksukattoa eivät kerrytä seuraavat maksut:

- yksityislääkärin läheteellä tehdyistä laboratorio- ja kuvantamistutkimuksista perittävät maksut
- hammastekniset kustannukset
- palvelusetelin omavastuut
- sairaankuljetus
- pitkäaikainen laitoshoido
- lääkärintodistusmaksut
- käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta perittävä maksu
- lakisääteisistä vakuutuksista maksetut maksut (täyskustannusmaksut)
- toimeentulotukena myönnetty asiakasmaksut
- sosiaalihuoltolain mukaiset asumispalvelumaksut (sekä lyhyt- että pitkäaikainen)
- vammaispalvelulain- ja kehitysvammalain mukaiset ja asumispalvelut
- vaikeavammaisen kuljetuspalvelut
- työterveyshuollon maksut
- perhehoito
- muulta kuin Suomessa asuvalta perityt todellisia hoitokustannuksia vastaavat maksut
- viivästyskorko
- perintäkulut

Maksukaton ylittymisen jälkeen perittävät maksut ovat seuraavat:

- lyhytaikainen laitoshoido 26,80 €
- poliklinikkakäynnit ovat maksuttomia
- päiväkirurgiset käynnit ovat maksuttomia
- sarjahoitokäynnit ovat maksuttomia
- päivä- ja yöhoito (laitoshoido) ovat maksuttomia
- kuntoutushoido on maksuton

1.6 Sotainvalidit, veteraanit ja kotirintaman väestö

Mikäli sotilasvammalain vammaisuusaste-edellytys (vähintään 10 %) täyttyy, sotainvalideilta ei peritä asiakasmaksua sairaanhoidosta, kuntoutushoidosta, kotihoidosta, pitkäaikaisesta laitoshoidosta, kuljetuspalvelusta eikä palveluasumisen hoivapalvelusta. Korvaus peritään Valtiokonttorilta (sotilasvammalaki 404/1948 § 6, 6a, 6b).

Rintamaveteraanien kotona asumista tukevat palvelut muuttuivat lakisääteiksi 1.11.2019 alkaen. Palvelut perustuvat lakiin rintamaveteraanien kuntoutuksesta (1184/1988) ja lakiin rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain muuttamisesta (54/2019) asetukseen rintamaveteraanien kuntoutuksesta (1348/1988). Rintamaveteraanilta, jolla on veteraanitunnus, ei peritä maksua kotona asumista tukevista palveluista. Palveluiden maksuttomuus perustuu palvelutarpeen arvioon.

Terveyskeskuksen avohoidon käynti- ja lääkärintodistusmaksuja, yhteispäivystyksen käyntimaksua sekä erikoissairaanhoidon poliklinikka-, sarjahoito- ja lääkärintodistusmaksua ei pe-



ritä rintamasotilastunnuksen, rintamapalvelutunnuksen, rintamatunnuksen tai veteraanitunnuksen omaavilta henkilöiltä sekä henkilöiltä, joilla on todistus miinanraivaustehtäviin osallistumisesta. Edellä mainittuja maksuja ei peritä Kainuun hyvinvointialueella vakinaisesti asuvilta naisilta ja miehiltä, jotka ovat syntyneet vuonna 1927 tai aikaisemmin. (vrt. YH 13.2.2019)

1.7 Maksun periminen poissaolon ajalta

Asiakkaalta peritään asumispalvelujen ja säännöllisen kotihoidon maksu läsnäolopäiviltä. Mahdolliselta sairaalassaoloajalta ei maksua peritä (mukaan lukien palvelukodista/säännöllisen kotihoidon piiristä lähtöpäivä).

Kotona annettavissa palveluissa, perhehoidossa, palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa asiakasmaksu peritään käyttäjästä johtuvan tilapäisen keskeytyksen ajalta. Jos palvelu keskeytyy yli viideksi (5) päiväksi, ei kuukausimaksua peritä viittä päivää ylittävältä osalta. Kts. palvelujen keskeytys 10 k §

Jos palvelu keskeytyy hyvinvointialueesta johtuen lyhyemmäksi ajaksi, tai käyttäjä on laitoshoidossa, ei maksua peritä edellä mainitun viiden päivän ajalta. Jos palvelu on keskeytyksissä koko kuukauden, ei maksua peritä lainkaan. Maksua ei peritä ennalta sovitun keskeytyksen ajalta (esim. lomat palveluasumisesta).

Jos asiakas tai hänen edustajansa on varannut lyhytaikaisen hoito- tai asumispalvelupaikan ja asiakas on ilman hyväksyttävää syytä ennalta peruuttamatta jättänyt saapumatta varaamaansa palveluun, voidaan täysi-ikäiseltä asiakkaalta periä enintään 73,70 €. Tämä edellyttää, että ilmoitus käyttämättömästä palvelusta perittävästä maksusta on ennalta ilmoitettu kirjallisesti ja asiakasta muistutetaan varatusta palvelusta. (3 §)

Lyhytaikaisesta laitoshoidosta ei peritä maksua niiltä täysiltä vuorokausilta, jolloin palvelun käyttäjä on hoitojakson aikana poissa laitoksesta. (asiakasmaksuasetus 32 §)

1.8 Asiakirjoista perittävät maksut

Asiakirjojen antamisesta peritään maksu Kainuun hyvinvointialueen hallintosäännön 64 § mukaan. Pöytäkirjanotteesta, kopiosta tai muusta tulosteesta peritään sivukohtainen maksu.

Tiedon antamisesta kopiona tai tulosteena peritään maksu seuraavasti:

- ensimmäiseltä sivulta 6,65 € (sis. alv 24 %)
- kultakin seuraavalta sivulta 0,12 € (sis. alv 24 %)

Lisäksi peritään mahdolliset postimaksut.

Jos tiedon esille hakeminen vaatii erityistoimenpiteitä, tiedonhausta peritään kiinteä perusmaksu, joka porrastetaan haun vaativuuden mukaan. Kopiosta ja tulosteesta peritään tällöin kiinteän perusmaksun lisäksi sivukohtainen maksu.

Kiinteä perusmaksu on 32,20 €/tunti (sis. alv 24 %). Maksu peritään kultakin alkavalta 15 minuutilta.



Potilasasiakirjoista annettavasta jäljennöksestä peritään maksu vain silloin, jos siitä kun asianomainen sai samoja tietoja koskevan jäljennöksen on kulunut vähemmän kuin yksi vuosi. Potilasasiakirjoihin luetaan kuuluvaksi myös muistitikulle tai CD-/DVD-levylle tallennetut kuvantamistutkimukset.

1.9 Laskun tiedot ja muutoksenhaku

Laissa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista säädetään (1201/2020, 15 §) hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalvveluista perittävien maksujen muutoksenhausta.

Maksua koskevaan päätökseen ja laskuun saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Oikaisuvaatimus tehdään hyvinvointialueelle.

- Maksukyvyyn mukaan määräytyvästä maksusta tehdään päätös, johon liitetään oikaisuvaatimusohje
- Asiakasmaksua koskevaan laskuun lisätään oikaisuvaatimusohje (joko laskun liitteenä tai suoraan laskuun)

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (5.7.2019/808) säädetään. Edelleen hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Kainuun hyvinvointialueen asiakaslaskuihin voidaan tehdä suoramaksu- ja verkkolaskusopimuksia.



2 Terveysthuollon asiakasmaksut

2.1 Terveysthuolto

2.1.1 Avosairaanhoidon lääkäripalvelut

Terveysthuollon avosairaanhoidon lääkärin fyysisen vastaanoton ja etävastaanoton käyntimaksu on 30,20 €/käynti. Maksu peritään 18 vuotta täyttäneiltä kolmelta (3) ensimmäiseltä fyysiseltä ja/tai etäkäynniltä kalenterivuoden aikana (ei peritä alle 18-vuotiailta).

- Maksu peritään sairaanhoidollisesta vastaanotto toiminnasta, ei ennaltaehkäisevistä käynneistä.

Maksut kerryttävät maksukattoa. (asiakasmaksuasetus 7 §)

2.2 Erikoissairaanhoidon ja yhteispäivystys

2.2.1 Polikliininen hoito

- Poliklinikkakäynti tai käynnin korvaava hoitopuhelu tai videoneuvottelu 71,30 €
- Lääkärin ohjaus- tai neuvontapuhelu 39,00 €
- Tehtävänsiirtona lääkäriltä hoitajille siirretyt vaativat hoitajavastaanotot (esim. uroterapeutti, tahdistin-, avannehoitaja, glaukoomavastaanotto, tekonielkoordinaattori, tekonielhoitajan leikkausta edeltävä tulotarkastus, muistihoitaja/Geriatrian poliklinikka, uniapnean CPAP-hoidon aloitusohjaus, Qutenza-hoidot/Kipupoliklinikka), 71,30 €
- Muut poliklinikoiden hoitajien itsenäiset vastaanottokäynnit (fyysinen-, etä-), käyntimaksu 30,20 €
- Päivystyspoliklinikan lääkärillä käyntimaksu 71,30 €
- alle 18-vuotiaille polikliininen hoito on maksutonta

2.2.2 Päiväkirurgia

- Päiväkirurgiamaksu 233,80 €

2.2.3 Heräämöstä kotiin -toiminta

Heräämöstä kotiin -toiminnan asiakashinta on 233,80 €.

2.2.4 Kuvantaminen

- Kuvatallennemaksu, uusi jäljennös, ulkoiset asiakkaat, 24,00 €
- Toimistomaksu, ulkoiset asiakkaat 13,00 €

2.3 Sarjassa annettava hoito

- 19,90 €/hoitokerta
- maksu peritään enintään 45 hoitokerralta/vuosi, jonka jälkeen maksuton
- alle 18-vuotiaille maksuton



Maksu kerryttää maksukattoa. (asiakasmaksuasetus 11 §)

2.4 Laitoshoidon maksut

Lyhytaikainen vuodeosastohoito 71,50 €/hoitopäivä. Maksukatton ylittymisen jälkeen 26,80 €/hoitopäivä. Alle 18-vuotialta peritään 7 hoitopäivää/kalenterivuosi, jonka jälkeen lyhytaikainen vuodeosastohoito on maksutonta.

Lyhytaikainen vuodeosastohoito psykiatrian toimintayksikössä 32,80 €/vuorokausi (asiakasmaksuasetus 12 §).

Jos hoidollisista syistä on tarkoituksenmukaista, että potilas on hoidossa vain päivällä tai yöllä, peritään maksu päivä- ja yöhoidon maksuna. Päivä- tai yöhoito 32,80 €/vuorokausi (asiakasmaksuasetus 13 §).

Kehitysvammapsykiatrisella osastolla annettu kuntoutushoito 24,60 €/hoitopäivä (asiakasmaksuasetus 14 §).

Maksut kerryttävät maksukattoa (asiakasmaksuasetus 12 §).

Pitkäaikaishoidon maksu (ei kerrytä maksukattoa)

- Määrätään maksukyvyn mukaan. Maksu on 85 % hoidossa olevan nettokuukausitulosta. Jos suurempituloinen puoliso on laitoshoidossa, hoitomaksu on 42,5 % puolisoitten yhteenlasketuista nettotuloista. Potilaalle henkilökohtaiseen käyttöön jää kuukausittain vähintään 15 % nettotuloista, kuitenkin vähintään 131,00 €.

2.5 Todistusmaksut

Lääkärin tai hammaslääkärin todistus ja lausunto (60,60 €/todistus). Ajokorttilaissa (386/2011) säädetyn ajo-oikeuden saamiseksi tai säilyttämiseksi tarvittava lääkärintodistus (erikoissairaanhoidossa) (72,80 €/todistus). Maksua ei saa periä kansanterveystyössä hoitoon liittyvästä todistuksesta tai lausunnosta eikä koulu- tai opiskeluterveydenhuollon yhteydessä kerättyihin tietoihin perustuvasta terveystodistuksesta (nuorison terveystodistus).

Erikoissairaanhoidossa maksuttomia ovat A- ja D-todistus, kuolintodistus, todistus sosiaaliviranomaisille, alle 18-vuotialta terveydellisestä syystä vaadittava erityisruokavalio-todistus, sekä lääkärinlausunto edunvalvonnan selvittämistä varten (Digi- ja väestöviraston pyytämä). Kaikki muut todistukset ovat erikoissairaanhoidossa maksullisia.

2.5.1 Maksuttomat todistukset perusterveydenhuollossa

- todistus käynnistä
- todistus lapsen sairastumisesta
- todistus aikuisen sairastumisesta (sairaanhoidajan antama todistus)
- A-todistus/sairauslomaa varten (myös matkatodistus)
- hoitoon liittyvä B1-lausunto, esimerkiksi lääkehoidon erityiskorvattavuuden, kuntoutuksen tai sairauspäivärahan hakemista varten
- lääkärinlausunto edunvalvonnan selvittämistä varten (Digi- ja väestöviraston



pyytämä)

- terveystarkastus kutsunna varten
- lääkärintodistuksen kaltaiset lähetteet (maksusitoumukset, veteraanikuntoutus)
- kuolintodistus
- todistus äitiys- ja vanhempainrahaa varten
- terveydellisestä syystä vaadittava erityisruokavaliododistus (maksuton alle 18-vuotiailta)

2.5.2 Maksulliset todistukset perusterveydenhuollossa

(Huom. lääkärin käyntimaksu 30,20 € peritään myös todistuskäyntien yhteydessä)

- tartuntalain mukainen todistus 60,60 €
- lääkärintodistus (erityisruokavalio, keuhkokuvaus oppilaitosta varten, matkatoimistoa varten, asunnon muutostyöt yms., koulukyyditystä varten, erilaisia tarkoituksia varten (esim. todistuksenomaiset kopiot) 60,60 €
- todistus vapaaehtoisena armeijaan tai erikoisjoukkoihin hakua varten 60,60 €
- C-lausunto (lapsen hoitotuki, omaishoidon tuki, eläkkeensaajan hoitotuki, kuljetustuki, vammaistuki) 60,60 €
- kansainvälinen rokotustodistus 60,60 €
- hoitoon liittymätön B-lausunto 60,60 €
- E-lausunto, lakisääteinen ja vapaaehtoinen 60,60 €
- hammaslääkärin todistus 60,60 €
- lääkärintodistus ase-, lento- tai sukelluslupaa varten 60,60 €
- lääkärintodistus oikeutta varten (pahoinpitely, holhous, testamentti yms.) 60,60 €
- T-todistus ja vastaavat terveystodistukset 60,60 €
- todistus tai tieto syntymäajan kellonajasta + postitus 60,60 €
- todistus verotusta varten 60,60 €
- vieraskielinen lääkärintodistus 60,60 €

Ei kerrytä maksukattoa (asiakasmaksulaki 5 § D-kohta, asiakasmaksuasetus 23 §).

2.6 Kuntoutuspalveluiden maksut

2.6.1 Maksuttomat palvelut (maksuasetus)

- Apuvälinepalvelut
- Kuntoutusohjaus
- Kuntoutustutkimus
- Liikuntaneuvonta
- Kehitysvammapoliklinikka käynnit
- Sopeutumisvalmennus
- Alle 18-vuotiaiden avokäynnit
- Vuonna 1927 ja sitä ennen syntyneet henkilöt vapautetaan terveyskeskuksen avohoidon käyntimaksuista, erikoissairaanhoidon poliklinikkamaksuista ja lääkärintodistusmaksuista.
- Hoitotarvikejakelu –palvelut
- työttömien terveystarkastukset ja niihin liittyvät fysioterapeuttien tekemät toimintakykyarviot
- Ravitsemusterapian painonhallinta ryhmäkäynnit



- Terveyssozialityön palvelut

2.6.2 Fysiatrian poliklinikkamaksut

- Poliklinikkamaksu 71,30 € (lääkärikäynti)
- Lääkärin etäkäynti (puhelu) 39,00 €
- ei peritä alle 18-vuotiailta

2.6.3 Fysioterapiamaksut

- Perusterveydenhuollon kaikki avokäynnit 19,90 €/käynti (asiakasmaksuasetus 7 § 4 momentti)
- Erikoissairaanhoidon fysioterapian ensikäynti 30,20 €/käynti ja uusintakäynnit 19,90 €/käynti (liittyen samaan läheteeseen/pyyntöön)
- Ryhmäkäynnit
 - o Fysioterapiaryhmämaksu 5,00 €/ryhmäkäynti
- Sarjahoitomaksu (pth ja esh) 19,90 €/käynti
- Maksu kerryttää maksukattoa. (asiakasmaksuasetus 7 §)
- ei peritä alle 18-vuotiailta

Käynnin korvaava puhelu tai etävastaanotto on verrattavissa perinteiseen vastaanottokäyntiin, josta peritään käyntimaksu (19,90 €).

2.6.4 Erytsterapiamaksut

- Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon ensimmäinen käynti puheterapiaan, toimintaterapiaan, psykologin palveluihin, tai ravitsemusterapiaan 30,20 €/käynti. Kaikki uusintakäynnit 19,90 €/käynti (liittyen samaan läheteeseen/pyyntöön)
- Sarjahoitomaksu (pth ja esh) 19,90 €/käynti
- Maksu kerryttää maksukattoa. (asiakasmaksuasetus 7 §)
- ei peritä alle 18-vuotiailta

Käynnin korvaava puhelu tai etävastaanotto on verrattavissa perinteiseen vastaanottokäyntiin, josta peritään käyntimaksu (19,90 €).

2.6.5 Ryhmävastaanotot

- Ryhmävastaanotosta tehdään yksi asiakasmaksu (jos lääkäri mukana, hän tekee laskutuksen, muussa tapauksessa sovitaan tapauskohtaisesti)
- Jos asiakkailta on useampia käyntejä samana päivänä, tehdään yksi asiakasmaksu (jos käynteihin sisältyy lääkärikäynti, hän tekee laskutuksen, muussa tapauksessa laskutuksen tekee ensimmäinen vastaanottaja)

2.6.6 Kotikuntoutus

- Kotikäynti 17,50 €
- Tämä voi sisältää sekä fysioterapeutin, toimintaterapeutin että kuntouttavan lähihoitajan tai sairaanhoitajan käyntejä.
- Asiakasmaksu ei kerrytä maksukattoa.
- Poikkeus: Kotikuntoutuksessa asiakasmaksua ei peritä säännöllisen kotisairaanhoidon asiakkailta.



2.7 Käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta perittävä maksu

- Käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta peritään 73,70 €/peruuttamaton palvelu. Maksu voidaan periä 18 vuotta täyttäneen asiakkaan tai hänen edustajansa terveydenhuollon palveluihin varaamasta, mutta käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä fyysisestä ja etävastaanotto-ajasta. Maksua ei saa kuitenkaan periä silloin, kun varatun ajan peruuttamatta jättämiseen on hyväksyttävä syy. Maksua ei peritä alle 18-vuotiailta.
- Ei kerrytä maksukattoa. (asiakasmaksuasetus 25 §)

2.8 Suun ja hampaiden tutkimus ja hoito

2.8.1 Käyntimaksut

| | |
|----------------------|----------------|
| Suuhygienisti | 14,80 €/käynti |
| Hammaslääkäri | 19,10 €/käynti |
| Erikoishammaslääkäri | 28,10 €/käynti |

2.8.2 Toimenpidekohtaiset maksut

| | |
|--|----------------------------------|
| Suun tutkimus, suppea | 12,30 €/käynti |
| Suun perustutkimus tai erikoisalakohtainen tutkimus | 27,60 €/käynti |
| Rauhoittava esilääkitys | 27,60 €/käynti |
| Ilokaasusedaatio | 54,70 €/käynti |
| Pelonhoidon erillinen käynti | 54,70 €/käynti |
| Hoitopelon hallinnan tai hoidettavuuden tukeminen muun hoidon yhteydessä | 12,30–27,60 €/käynti |
| Puudutus, mukaan lukien pintapuudutus | 12,30 € leuan puoliskoa kohden |
| Enkäisevä hoito | 12,30 € |
| Hammaskiven poisto ja iensairauden hoito | 12,30–80,20 €/käynti |
| Vaativa iensairauden hoito | 54,70–112,50 €/käynti |
| Hampaan paikkaushoito | 27,60–80,20 €/paikkaustoimenpide |
| Hampaan juurenhoito | 27,60–134,90 €/käynti* |
| Hampaan poisto | 27,60 € |
| Vaativa hampaan poisto | 54,70 € |
| Hampaan poistoleikkaus | 80,20–112,50 € |
| Purentafysiologinen hoitokäynti | 12,30–54,70 €/käynti |
| Purentakiskon valmistus ja suuhun sovitus | 80,20 € |
| Proteesin pohjaus | 80,20 € |
| Proteesin korjaus | 54,70 € |
| Akryyliosa- tai kokoproteesi | 268,30 € |
| Kruunut ja sillat per hammas | 268,30 € |
| Implanttikiinnitteinen hammaskoko- tai osaproteesi | 268,30 € |
| Rankaproteesi | 325,60 € |

*) sisältää hammaskruunun restauroinnin juurihoitoa varten

Pysyvillä täytteillä eli hammaspaikoilla on 6 kuukauden takuu, ellei toisin ole potilasasiakirjoihin kirjattu. Takuukäynnistä ei veloiteta käyntimaksua.



Proteettisen ja purentafysiologisen hoidon yhteydessä veloitetaan potilaalta toimenpidekohtaiset maksut, käyntimaksut sekä hammastekniset laboratoriokulut todellisten kulujen suuruusina kustannusarvioon perustuen. Hammastekniset kulut eivät kerrytä maksukattoa. Hammastekniset kulut peritään läpilaskutuksena.

2.8.3 Muut maksut

| | |
|---|--|
| Suun ja leukojen erikoissairaanhoidon poliklinikkamaksu | 71,30 € |
| Päiväkirurgian maksu | 233,80 € |
| Hammaskuva | 12,30 €/kuva |
| Kliininen valokuva | 27,60 €/kuvausalue |
| Panoraamaröntgen | 27,60 €/kuva |
| Peruuttamaton poisjäänti | 73,70 € |
| Todistus ja lausunto | 60,60 € |
| Käynti potilaan luona (kotikäynti) | 27,60 € (hammaslääkäri), 17,50 € (suuhygienisti tai hammashoitaja) |

2.8.4 Käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta perittävä maksu

Maksu voidaan periä 18 vuotta täyttäneen asiakkaan tai hänen edustajansa varaamasta, mutta käyttämättä ja perumatta jätetystä fyysisestä ja etä vastaanotto-ajasta. Maksua ei saa kuitenkaan periä silloin, kun varatun ajan perumatta jättämiseen on hyväksyttävä syy.

2.8.5 Suun ja leukojen erikoissairaanhoidon tutkimus ja hoito

Terveyskeskuksessa annettavasta suun- ja leukojen erikoissairaanhoidosta voidaan periä 71,30 €/käynti vaativuusluokan mukaisen maksun sijaan (asiakasmaksuasetus 9a §).

2.8.6 Uniapneakiskohoidon asiakasmaksut

Maksu peritään, kun lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineen luovutusperusteet eivät täyty. Erikoissairaanhoidon kriteerit täyttävän vaikean tai keskivaikean uniapnean kiskohoidosta peritään 71,30 €/käynti.

2.8.7 Oikomiskojeista ja purentakiskoista perittävät maksut alle 18-vuotiailta

Alle 18-vuotiaille suun ja hampaiden tutkimus ja hoito on maksutonta. Kuitenkin jos potilas annettujen käyttöohjeiden vastaisen menettelyn tai ilmeisen huolimattomuuden vuoksi on aiheuttanut oikomislaitteen tai purentakiskon häviämisen tai vahingoittumisen taikka sen, että kojeen käyttöönoton viivästyminen aiheuttaa uuden laitteen valmistamisen tarpeen, voidaan häneltä periä uuden laitteen hankkimisesta tai vahingoittuneen laitteen korjaamisesta aiheutuneet hammastekniset kulut enintään todellisten kustannusten mukaisina.

2.8.8 Veteraanitunnus, rintamasotilastunnus, rintamapalvelustunnus, rintamatunnus, todistus miinanraivaustehtäviin osallistumisesta

Asiakkaille, joilla on kyseinen tunnus, on suun ja hampaiden tutkimus, ehkäisevä hoito sekä protetiikkaan liittyvä kliininen työ maksutonta.



2.9 Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien tilapäinen asuminen, tuettu asuminen, yhteisöllinen asuminen ja ympärivuorokautinen palveluasuminen

Palvelukokonaisuudet jaetaan kolmeen palvelukokonaisuuteen, tuen tarpeesta riippuen.

Tilapäinen asuminen 21 §

Tuettu asuminen 21 a § (Palvelukokonaisuus 1, tuen tarve vähintään 4 h/vrk)

Yhteisöllinen asuminen 21 a § (Palvelukokonaisuus 2, Kuntouttava palveluasuminen, tuen tarve vähintään 12-14 h/vrk)

Ympärivuorokautinen palveluasuminen 21 c § (Palvelukokonaisuus 3, Kuntouttava tehostettu palveluasuminen, ympärivuorokautinen valvonta)

Tuettu ja yhteisöllinen asuminen (PK 1 ja 2)

Mielenterveyskuntoutujille tarjotaan asumispalveluyksiköissä kodinomaiset puitteet tuettuun asumiseen ja kuntoutumiseen. Asumispalveluyksiköissä voi käydä myös sovitusti intervallijaksolla. Asiakkaalla on henkilökohtainen vuokrasopimus (sähkö- ja vesikustannukset sisältyvät vuokraan). Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain muuttamisesta 10 e ja 10 g ja 10 h määrittää tuetulle ja yhteisölliselle asumiselle asiakasmaksut. Kainuun hyvinvointialueella sovelletaan maksujen määräytymisessä säännöllisen kotihoidon maksuperusteita, joista on säädetty asiakasmaksuasetuksessa (3 § tulorajan osalta ja 27–31 §). Sosiaalihuoltolain mukaiset asumispalvelut eivät kerrytä maksukattoa.

Lyhytaikaisen kuntoutuksen hintana peritään puolet psykiatrisen laitoshoitopäivän (32,80 €/vrk vuonna 2026) maksusta. Vuonna 2026 lyhytaikaisen kuntoutuksen maksu kuntoutusyksikössä on 16,40 €/vrk.

Pitkäaikaisessa asumisessa (PK 1 ja 2) sosiaalihuoltolain mukaiset asumispalveluiden maksut määräytyvät asiakkaan tulojen ja menojen mukaan.

Asiakasmaksua määriteltessä maksuprosentit ja tulorajat ovat seuraavat (STM: Taulukko asiakasmaksulain ja -asetuksen indeksitarkistetuista euromääristä asiakasmaksulain ja -asetuksen indeksitarkistetuista euromääristä 1.1.2026 alkaen):

| Henkilöt | Tuloraja €/kk | Maksuprosentti % |
|----------|---------------|------------------|
| 1 | 699 | 35 |
| 2 | 1290 | 22 |

*Esim. Asiakkaan hoitomaksu lasketaan seuraavan kaavan mukaan: (bruttotulot – 699) * 0,35 = X €*

Asiakasmaksua määritettäessä v. 2026 huomioidaan menona 52 % toimeentulotuen perusosasta 578,43 €, joka on 300,78 €. Tällä asiakas kattaa mm. vaatemenot, puhelinmenot, vähäiset terveydenhuoltomenot, (käsikauppaläkkeet ja hoitotarvikkeet), henkilökohtaiset puhtausmenot, paikallisliikenteen käytöstä aiheutuvat kulut ja harrastusmenot. Toimeentulotuen perusosasta 48 % katsotaan menevän ruokakuluihin.

Mikäli asiakkaan tulot ja varallisuus ovat riittävät ei asiakasmaksujen alentamista tai perimättä jättämistä tehdä. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (1992/734, 11 §).



Ruokakulut

Eri kuntoutusyksiköissä on sovittu erilaisia menetelmiä ruokailun suhteen. Osassa kohteista ruoka tilataan valmiina ja se laskutetaan asiakkaalta. Toisinaan ateriat valmistetaan itse, kulut jaetaan ruokailuun osallistuvien kesken.

Yksityisiltä palveluntuottajilta hankituissa asumispalveluissa noudatetaan samaa asiakasmaksun laskentaperiaatetta, kuin palvelualueen omissa asumispalveluyksiköissä. Asiakas maksaa vuokran suoraan palveluntuottajalle, ateriat ja perus- sekä palvelumaksun Kainuun hyvinvointialueelle. Ateriavuorokaudenhinta voi v.2026 olla korkeintaan 21,75 €/asiakas, oheisen erittelyn mukaisesti:

| | |
|-------------|--------|
| aamupala | 3,15 € |
| lounas | 6,75 € |
| välipala | 1,95 € |
| päivällinen | 6,75 € |
| iltapala | 3,15 € |

Mielenterveyskuntoutujien kuntouttava ympärivuorokautinen palveluasuminen 21 c (tehostettu palveluasuminen, PK 3)

Palvelumaksu määräytyy asukkaan tulojen mukaan. Palveluasumisesta perittävä maksu sisältää hoidon ja huolenpidon ja ravinnon.

Palvelumaksu on 85 prosenttia huomioitavista asiakkaan säännöllisistä nettotuloista. Maksu saa olla enintään 85 prosenttia asiakkaan kuukausituloista, joista on tehty 10 c ja 10 d §:ssä säädetyt vähennykset. Jos suurempituloinen puoliso muuttaa palveluasuntoon, maksu on 42,5 prosenttia puolisojen yhteisistä tuloista. Palvelua saavan asiakkaan asiakasmaksu tulee määrittellä siten, että asiakkaan henkilökohtaiseen käyttöön jää vähintään 300,78 €/kk (52 % perustoimeentulotuen perusosasta v. 2026). Huomioitavia tuloja ovat säännölliset tulot ja vammaistuki ja eläkkeensaajan hoitotuki.

Huomioitavista tuloista asumismenoja vähennetään asumistuen jälkeen enintään 624,00 €/henkilö/kk (Kelan eläkkeensaajan asumistuen asumismenojen enimmäismäärä) ja lääkemenot enintään 53,01 €/henkilö/kk. (Kelan sairausvakuutuslain mukainen katto/vuosi on 636,12 € vuonna 2026.) Uuden asiakkaan kohdalla voidaan joutua vähentämään määräaikaisesti aikaisemman asunnon tosiasiallisia asumismenoja ja muita laissa mainittuja menoja, joista tulee esittää tarvittavat tositteet. Lisäksi vähennyksenä huomioidaan edunvalvontakulut.

Muiden kuin sairausvakuutuslain mukaan korvattavien lääkkeiden, kliinisten ravintovalmisteiden ja perusvoiteiden kustannukset vähennetään asiakkaan tai hänen edustajansa hakemuksesta siltä osin kuin lääkemääräyksen tehnyt terveydenhuollon ammattihenkilö on arvioinut ne asiakkaan terveydelle tarpeellisiksi. Lääkekustannusten huomioimista voi hakea lomakkeella tai vapaamuotoisella hakemuksella, jonka liitteenä on terveydenhuollon ammattihenkilön antama lausunto tai muu luotettava selvitys tarpeellisuudesta terveydelle (esim. resepti tai sairaanhoitajan lausunto). Lisäksi apteekin lääkelaskut/ostokuitit viimeisen 6:n kk:n ajalta.



Palvelumaksun lisäksi asukkaat maksavat asumisestaan huoneenvuokrasopimuksen mukaiset asumismenot, koti-irtaimiston, terveydenhuoltomenonsa (muun muassa lääkkeet) sekä muut jokapäiväiset menonsa ja harrastukset. Asiakkaalla on mahdollista saada Kelalta ylintä vammaistukea/eläkkeen saaja hoitotukea, asumistukea ja tarvittaessa Kelan perustoimeentulotukea.

2.10 Ostopalveluna hankittavien päihdelaitoskuntoutuspalvelujen asiakasmaksut

Kainuun hyvinvointialueen ostopalveluna hankkimien päihdelaitoskuntoutuspalvelujen asiakasmaksut perii Kainuun hyvinvointialue. Laitoshoidon asiakasmaksut määräytyvät psykiatrisen laitoshoidon tavoin: Lyhytaikainen laitoshoido toimintayksikössä on 32,80 €/vuorokausi.

Yli kolmen kuukauden pituisista hoitajaksoista peritään pitkäaikaisen laitoshoidon mukainen maksukyvyyn mukaan määräytyvä maksu (asiakasmaksulaki (734/1992) 7 c §). Maksu saa olla enintään 85 prosenttia asiakkaan kuukausituloista, joista on tehty 10 c ja 10 d §:ssä säädetyt vähennykset. Maksu voidaan kuitenkin määrittää enintään sen suuriseksi, että hoitoa saavan henkilökohtaiseen käyttöön jää kuukausittain vähintään 131,00 € (STM Terveystuollon maksut 2026).



3 Kotona annettava palvelu

3.1 Akuutti kotisairaalahoito

Kotisairaalahoito on terveydenhuoltolain 25 § mukaan määrääikäistä, tehostettua kotisairaanhoidoa, joka voi olla perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon tai niiden yhdessä järjestämää toimintaa. Asiaksmaksuasetuksen 3 § mukaan tilapäisestä kotisairaanhoidosta ei saa erikseen periä maksua sellaiselta henkilöltä, joka saa jatkuvaa ja säännöllistä kotisairaanhoidoa. Jos henkilölle järjestetään säännöllistä kotihoitoa, joka sisältää kotisairaanhoidoa, ei tilapäisestä kotisairaanhoidosta saa erikseen periä maksua. Palvelun käyttäjän kotona annetusta erikoissairaanhoidosta voidaan periä 8 §:n mukainen maksu.

Kainuun hyvinvointialueella akuutti kotisairaalahoito tuotetaan erikoissairaanhoidon palveluna. Käynneistä peritään maksut alla olevan mukaisesti:

- Lääkärin kotikäynti 27,60 €/käynti.
- Kotisairaala hoitotyöntekijän käyntimaksu 17,50 €/käynti
- Käyntimaksua ei peritä seuraavissa tilanteissa: pelkkä rokotuskäynti, ohjaus- ja neuvontakäynti, vainajan laittaminen
- Käynnit kerryttävät maksukattoa (asiaksmaksuasetus 3 §)

Kotikuntoutus

- Kotikäynti lähi- tai etävastaanottokäyntinä maksaa 17,50 €.
- Tämä voi sisältää sekä fysioterapeutin, toimintaterapeutin että kuntouttavan lähihoitajan käynnejä.
- Ei peritä säännöllisen kotisairaanhoidon asiakkailta.
- Ei kerrytä maksukattoa (asiaksmaksuasetus 3 §).

lääkäiden palveluiden tilapäisen kotihoidon asiakasmaksut on kerrottu kohdassa 6.

3.2 Lapsiperheiden kotipalvelu

Lapsiperheiden kotipalvelu on sosiaalihuoltolain 18a§ mukaista kotona asumista tukeva palvelu. Sillä tarkoitetaan perheen arjen toimintakykyä turvaavaa ja vahvistavaa palvelua, johon sisältyy perheen yksilöllisen tarpeen mukaan:

1. hoito ja huolenpito
2. lapsen hoidon ja kasvatuksen tukeminen
3. aterioiden valmistamiseen, vaatteiden huoltamiseen ja kodin siisteydestä huolehtimiseen liittyvät tehtävät
4. muiden kuin 3 kohdassa tarkoitettujen jokapäiväiseen elämään kuuluvien tehtävien ja toimintojen suorittaminen tai niissä avustaminen

Lapsiperheellä on oikeus saada välttämätön 1 momentissa tarkoitettu kotipalvelu, jos lapsen hyvinvoinnin turvaaminen ilman niitä ei ole mahdollista synnytyksen, sairauden, vamman tai muun vastaavan toimintakykyä alentavan syyn taikka erityisen perhe- tai elämäntilanteen vuoksi.



Tilapäisestä lapsiperheiden kotipalvelusta peritään kertamaksu ja säännöllisestä kotipalvelusta maksu määräytyy perheen tulojen, perheeseen ja palvelutuntien mukaan kuukausimaksuna.

Asiakasmaksu tilapäisestä kotipalvelusta

Tilapäinen kotipalvelu on enintään kaksitoista (12) käyntikertaa kalenterivuodessa. Määräaika lasketaan ensimmäisestä kotipalvelun käyntikerrasta.

| käynnin pituus enintään | maksun suuruus |
|-------------------------|----------------|
| 0–5 tuntia | 5,00 €/tunti |
| yli 5 tuntia | 25,00 € |

Jos perheen luona käydään useita kertoja vuorokaudessa, käyntimaksu on enintään 25,00 €.

Käyntimaksua ei peritä, jos perheen bruttotulot alittavat perheeseen mukaiseen maksuttomaan palveluun oikeuttavan tulorajan. Tällöin perheen tulee toimittaa tulotietonsa. Jos perheen henkilöluku on suurempi kuin kuusi (6), tulorajaa korotetaan 350,00 eurolla. Asiakasmaksua ei kuitenkaan peritä tilapäisestä kotipalvelusta silloin, kun palvelu järjestetään lastensuojelun asiakkuuden perusteella.

Tulorajat 1.1.2026 alkaen (10 e §):

| henkilömäärä | maksuttomuuden yläraja (€/kk) |
|--------------|-------------------------------|
| 1 | 699,00 |
| 2 | 1 290,00 |
| 3 | 2 025,00 |
| 4 | 2 503,00 |
| 5 | 3 030,00 |
| 6 | 3 481,00 |

Asiakasmaksu säännöllisestä kotipalvelusta

Kuukausimaksu määrätään, kun palveluntarve on säännöllisesti jatkuva. Lapsiperheiden ammatillinen kotipalvelu on säännöllistä, kun kotipalvelua on myönnetty yli kaksitoista (12) käyntikertaa kalenterivuodessa. Kotipalvelu katsotaan myös säännölliseksi jos asiakas saa palvelua vähintään kerran viikossa ja lisäksi palvelun sen alkamisesta lukien arvioidaan kestävän vähintään kaksi kuukautta (2) tai jos palvelu on tosiasiallisesti kestänyt vähintään kaksi kuukautta (2) (säännöllinen kotona annettava palvelu 7 b § 5 mom).

Asiakas maksaa kotipalvelusta bruttotulojen, perheen koon ja palvelun määrän mukaan määräytyvän kuukausimaksun (asiakasmaksulaki 732/1992 10 e § ja asiakasmaksuasetus 912/1992).

Perheelle tehdään kotipalvelun palvelusuunnitelma ja sen perusteella palvelua koskeva viranhaltijapäätös, jossa sovitaan palvelun määrä tunteina kuukaudessa. Tuntimäärä voi muuttua perheen tarpeesta tai palveluntarjoajasta johtuvista syistä. Palveluntarvetta arvioidaan säännöllisesti vähintään kolmen kuukauden välein.



Tuloina otetaan huomioon asiakasmaksulain 10 f § mukaan asiakkaan ja hänen puolisonsa jatkuvat tai vuosittain toistuvasti saadut veronalaiset ansio- ja pääomatulot ja verosta vapaat tulot tulonhankkimisesta aiheutuneilla kustannuksilla vähennettynä sekä 10 i §:ssä tarkoitettu laskennallinen metsätulo. Tuloista on tehtävä 10 g §:ssä säädetyt vähennykset.

Tulona ei oteta huomioon tuloverolain 92 §:ssä tarkoitettuja verovapaita sosiaalietuuksia lukuun ottamatta elatustukea ja eläkettä saavan hoitotukea. Eläkettä saavan hoitotuen osana maksettavaa veteraanilisää ei oteta tulona huomioon. Jatkuvat tai vuosittain toistuvasti saadut apurahat tai tunnustuspalkinto otetaan tulona huomioon siltä osin kuin ne säädetään veronalaiseksi tuloksi tuloverolain 82 § 2 momentissa. Jos tulot vaihtelevat, kuukausitulona otetaan huomioon viimeksi kuluneiden 12 kuukauden keskimääräinen kuukausitulo.

Ennen kuin 10 e §:ssä tarkoitettu maksu määrätään, 10 f § 1 momentissa tarkoitetun henkilön kuukausituloista on vähennettävä 10 c § 1 momentissa säädetyt menot.

Säännöllisen lapsiperheiden kotipalvelun asiakasmaksu määräytyy asiakasmaksulain (734/1992, 10 e §) mukaisesti. Mikäli perheenjäsenten lukumäärä on suurempi kuin kuusi, tulojäää korotetaan 350 eurolla.

| Maksuprosentti perheen koon mukaan | | | | | | |
|------------------------------------|-------|-------|-------|-------|-------|---------------------------|
| Palvelutunnit kuukaudessa | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 henkilöä tai enemmän |
| 4 tuntia tai vähemmän | 8,00 | 7,00 | 6,00 | 6,00 | 6,00 | 6,00 |
| 5 | 10,00 | 8,75 | 7,50 | 7,50 | 7,50 | 7,50 |
| 6 | 12,00 | 10,50 | 9,00 | 9,00 | 9,00 | 9,00 |
| 7 | 14,00 | 12,25 | 10,50 | 10,50 | 10,50 | 10,50 |
| 8 | 16,00 | 14,00 | 12,00 | 12,00 | 12,00 | 12,00 |
| 9 | 17,00 | 14,75 | 12,50 | 12,50 | 12,50 | 12,00 |
| 10 | 18,00 | 15,50 | 13,00 | 13,00 | 13,00 | 12,00 |
| 11 | 19,00 | 16,25 | 13,50 | 13,50 | 13,50 | 12,00 |
| 12 | 20,00 | 17,00 | 14,00 | 14,00 | 14,00 | 12,00 |
| 13 | 21,00 | 17,75 | 14,50 | 14,50 | 14,00 | 12,00 |
| 14 | 22,00 | 18,50 | 15,00 | 15,00 | 14,00 | 12,00 |
| 15 | 23,00 | 19,25 | 15,50 | 15,50 | 14,00 | 12,00 |
| 16 | 24,00 | 20,00 | 16,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 17 | 24,50 | 20,50 | 16,50 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 18 | 25,00 | 21,00 | 17,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 19 | 25,50 | 21,50 | 17,50 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 20 | 26,00 | 22,00 | 18,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 21 | 26,50 | 22,50 | 18,50 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 22 | 27,00 | 23,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 23 | 27,50 | 23,50 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 24 | 28,00 | 24,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 25 | 28,50 | 24,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 26 | 29,00 | 24,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 27 | 29,50 | 24,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |



| | | | | | | |
|----------------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|
| 28 | 30,00 | 24,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 29 | 30,50 | 24,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 30 | 31,00 | 24,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 31 | 31,50 | 24,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 32 | 32,00 | 24,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 33 | 32,50 | 24,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 34 | 33,00 | 24,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 35 | 33,50 | 24,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 36 | 34,00 | 24,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 37 | 34,50 | 24,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 38 tai enemmän | 35,00 | 24,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |

Esimerkki: neljä henkinen perhe saa kotipalvelua säännöllisesti 10 tuntia kuukaudessa. Perheen bruttotulot ovat 3 000 € kuukaudessa ja maksuprosentti asiakasmaksulain mukaisesti 13 %. Tällöin kuukausimaksu on $(3000 \text{ €} - 2103 \text{ €}) \times 0,13 = 116,61 \text{ €}$.

Jos palvelutuntien määrä vaihtelee kuukausittain, maksua määrätessä saadaan käyttää maksuprosenttia, joka vastaa palvelutuntien keskimääräistä määrää. Palvelutunnit huomioidaan kokonaisina tunteina siten, että osittaiset palvelutunnit pyöristetään lähimpään kokonaiseen tuntiin ja puolikkaat tunnit pyöristetään ylöspäin.

Asiakasmaksuja ei peritä perheiltä, jotka saavat säännöllisesti toimeentulotukea tai perheen lapsi on päivähoitossa, josta häneltä peritään maksu tai maksua ei peritä vähäisten tulojen vuoksi (0 maksupäätös). Asiakasmaksua ei peritä silloin, kun palvelu järjestetään lastensuojelun asiakkuuden perusteella.

Kotona annettavasta palvelusta perittävä maksu ei saa ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia (39,50 €/h). Sosiaalihuollon palveluista määrätyn maksun alentaminen, sen kokonaan poistaminen tai jo määrätyn maksun perimättä jättäminen on aina ensisijaista toimeentulotuen myöntämiseen nähden.

Mikäli asiakas ei toimita tuloksetietoja kahden viikon määräajassa, maksu voidaan määrätä palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruiseksi. Mikäli asiakas suostuu maksamaan korkeinta maksua (39,50 €/h), hänen ei tarvitse toimittaa erikseen tulotietojaan.

3.3 Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien päivätoiminta

Avokuntoutus

Mielenterveyskuntoutujille tarjotaan päivä- ja ryhmätoimintaa, toiminnallista kuntoutusta sekä kotikuntoutusta seudullisesti. Monipuolista avokuntoutusta toteutetaan tavoitteellisen kuntoutussuunnitelman mukaisesti, joka on laadittu yhdessä kuntoutujan, hänen läheistensä sekä tapauskohtaisen työryhmän kanssa. Tavoitteena on kannustaa ja löytää uusia keinoja ja valmiuksia elämänhallintaan. Päivä- ja ryhmätoimintaa sekä kotikuntoutusta toteutetaan itsenäisesti omissa asunnoissa asuville kuntoutujille.

Päivä- ja ryhmätoiminta on asiakkaille maksutonta.



3.4 Ensihoitopalvelun maksut

Potilas maksaa sairaankuljetusajoneuvolla (ambulanssilla) yhteen suuntaan tehdystä matkasta 25,00 € omavastuuosuuden. Tämä maksu peritään myös silloin, kun annetun ensihoidon ansiosta potilaan tila on korjaantunut siinä määrin, että kuljetusta hoitopaikkaan ei ole tarvinnut suorittaa. Maksu peritään myös yhden ensihoitajan yksikön käynnistä. Mikäli hälytys on ollut toistuvaa ilman lääketieteellistä syytä, voidaan potilaalta periä koko LVM asetuksen mukainen maksu.

Maksua ei peritä lääkärin määräämästä sairaankuljetusajoneuvolla tapahtuvasta kuljetuksesta terveyskeskuksen tai sairaalan sairaansijalta toiseen hoitolaitokseen. (asiakasmaksuasetus 10 §, ei kerrytä maksukattoa)

3.5 Liikkumista tukeva palvelu (SHL 23 §)

Liikkumista tukevan palvelun asiakasmaksuna peritään voimassa oleva Pohjois-Suomen elinvoimakeskuksen määrittämän arvolipun mukaisesti.

Kainuun hyvinvointialue laskuttaa asiakkailta asiakasmaksun kuukausittain jälkikäteen.

3.6 Omaishoito

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain 6 b § mukaan hoidettavan maksettavaksi voi tulla vapaavuorokautta kohti korkeintaan 13,70 € niistä palveluista, jotka korvaavat omaishoitajan antamaa hoitoa riippumatta siitä, mitä palveluja käytetään.

Vapaan ajaksi järjestetyn hoidon asiakasmaksu on sama kuin sopimuksen tehneiden omaishoitajien vapaan aikaisessa hoidossa. Sijaishoitona järjestetystä vapaasta hyvinvointialue ei peri asiakasmaksua. Muiden vapaapäivien ajaksi järjestämästä hoidosta hyvinvointialue voi periä maksuja asiakaslain muiden säännösten mukaan.

Omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana annettavien palvelujen maksu määrätään vuorokaudelta. Palvelusetelillä annettavasta palvelusta palveluseteliyrittäjä voi periä asiakkaalta omavastuuosuuden 13,70 €/vrk. Omaishoidonvapaan järjestäminen oman toiminnan yksiköissä ja perhehoidossa asiakasmaksua peritään 13,70 €/vrk.

Maksut eivät kerrytä maksukattoa.

Niistä palveluista, joita Kainuun hyvinvointialueen sosiaali- ja perhepalvelut ja läkkäiden palveluiden toimialue järjestävät hoidettavalle omaishoidon tuesta annetussa laissa tarkoitetun omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajaksi, voi hoidettavan maksettavaksi tulla enintään 13,70 €/vrk.



4 Vammaispalvelujen maksut

Asiakkaan maksut määräytyvät voimassa olevan lainsäädännön ja palvelusta annettavan päätöksen perusteella:

Asiakasmaksulaki 4 §, 7 c §, 7 g §, 12 §, 14 §, asiakasmaksuasetus 21 §. L vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 380/1987, L kehitysvammaisten erityishuollosta 591/1977, vammaispalvelulaki 675/2023 (voimaan 1.1.2025).

1.1.2025 voimaantuleva uusi vammaispalvelulaki (675/2023) kumoo vanhan vammaispalvelulain (380/1987) ja lain kehitysvammaisten erityishuollosta (519/1977). Uudessa vammaispalvelulaissa on kolmen vuoden siirtymäaika, jonka aikana vanhan vammaispalvelulain ja kehitysvammaisten erityishuoltolain mukaiset päätökset käsitellään uuden vammaispalvelulain mukaisiksi. Asiakasmaksulakia on muutettu (678/2023) vastaamaan uuden vammaispalvelulain palveluja ja muutokset tulevat voimaan 1.1.2025.

Asiakkaan maksut määräytyvät voimassa olevan lainsäädännön ja päätöksen perusteella. Jos vammaispalvelupäätös tai kehitysvammalain mukainen päätös on annettu ennen 1.1.2025 päivää voimassa olleiden säännösten perusteella, määräytyy asiakasmaksu tai palvelun maksuttomuus asiakasmaksulain säännösten perusteella, jotka ovat olleet voimassa ennen 1.1.2025 ajankohtaa.

Jos vammaispalvelupäätös tai kehitysvammalain mukainen päätös on annettu 1.1.2025 voimaan tulleiden säännösten perusteella, määräytyy asiakasmaksu tai palvelun maksuttomuus 1.1.2025 voimaan tulleiden asiakasmaksulainsäännösten perusteella.

Mikäli hyvinvointialue järjestää palveluja hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 9 §:ssä tarkoitetulla tavalla ostopalveluna, palvelun käyttäjältä on perittävä samat maksut ja korvaukset kuin hyvinvointialueen itse järjestämistä vastaavista palveluista. (8.7.2022/600) (Asiakasmaksulaki 12 §)

Vammaiselta peritään maksu ylläpidosta eli asioista, joita kaikki tarvitsevat päivittäisessä elämässään (esim. asuminen, ruoka, siivousaineet, jne).

4.1 Maksuttomat vammaispalvelulain ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaiset palvelut

Vammaispalvelulain (14.4.2023/675) mukaiset maksuttomat palvelut

Alla olevat maksuttomat palvelut määräytyvät voimassa olevan asiakaspalvelua koskevan päätöksen mukaan uuden vammaispalvelulain siirtymäajan. Muutos sen jälkeen, kunnes asiakkaalle tehdään uusi palvelupäätös uuden vammaispalvelulain mukaan tai siirtymäaika päättyy.



Vammaispalvelulain (380/1987) mukaisista palveluista maksuttomia ovat:

- vammaispalvelulain 8 § 1 momentissa tarkoitetut palvelut: kuntoutusohjaus ja sopeutumisvalmennus sekä muut vammaispalvelulain tarkoituksen toteuttamiseksi tarpeelliset palvelut
- vammaispalvelulain 8 § 2 momentissa tarkoitettu päivätoiminta kuljetusta ja aterioita lukuun ottamatta
- vammaispalvelulain ja -asetuksen nojalla myönnetty henkilökohtainen apu ja palveluasumiseen liittyvät erityispalvelut. Henkilökohtaisesta avusta ja palveluasumisen erityiskustannuksista voidaan kuitenkin periä maksu silloin, kun henkilö saa niihin korvausta muun lain kuin vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (380/1987) nojalla, kuten tapaturma- tai liikennevakuutuslakiin perustuen.
- vammaispalvelulain 11 § mukaiset tutkimukset (joita tarvitaan sen selvittämiseksi, onko henkilö oikeutettu vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin ja tukitoimiin) (asiakasmaksulaki 4 § 5 kohta).

Kehitysvammalain (591/1977) mukaisista palveluista maksuttomia ovat:

- erityishuolto (hoiva ja huolenpito)
- kuljetus erityishuollon palveluihin
- osittainen ylläpito alle 16-vuotiaalta ja oppivelvolliselta nuorelta sen lukuvuoden loppuun, jonka aikana hän täyttää 16 vuotta.
(asiakasmaksulaki 4 § 2 kohta).

Asiakkaan maksuttomat palvelut uuden vammaispalvelulain (675/2023) nojalla 1.1.2026 alkaen

Vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin sisältyvä apu ja tuki on maksutonta seuraavissa palveluissa:

- valmennus 7 §, maksua voi periä ylläpidosta ja valmennukseen liittyvästä liikkumisen tuesta
- henkilökohtainen apu 9 §
- erityinen osallisuuden tuki 12 §
- tuettu päätöksenteko 14 §
- vaativa moniammatillinen tuki 16 §, maksua voi periä ylläpidosta
- asumisen tuki 18 §, maksua voi periä ylläpidosta
- kotona järjestettävä lapsen asumisen tuki 19 §
- esteettömän asumisen tuki 22 §
- lyhytaikainen huolenpito 24 §, maksua voi periä ylläpidosta
- päivätoiminta 25 §, maksua voi periä ylläpidosta
- kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminta 27 §
- liikkumisen tuki 28 § (maksu peritään asiointi ja virkistysmatkoista)
- 34 §:ssä mainitut muut palvelut ja tukitoimet. Hyvinvointialue voi järjestää tämän lain perusteella myös muita lain tarkoituksen toteuttamiseksi tarvittavia palveluita ja taloudellisia tukitoimia. Maksua voi periä ylläpidosta
- lyhytaikaisena huolenpitona järjestettävään aamu- ja iltapäivätoimintaan liittyvä ylläpito 24 §



- päivätoiminnan (25 §) ja kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminnan (27 §) matkat. Työtoimintaan osallistuvalla kehitysvammaisella henkilöllä on oikeus saada maksuttomat matkat työtoimintaan, jos hänellä on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa eikä hän pysty itsenäisesti käyttämään julkista joukkoliikennettä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia.
- asumisen tukeen ja kotona järjestettävään lapsen asumisen tukeen sisältyvät palvelut, jotka erillisinä palveluina järjestettyinä saattaisivat olla maksullisia (esim. asumisen tukeen sisältyvä kotihoito tai kotisairaanhoido)

Poikkeuksena asumisen tuesta ja henkilökohtaisesta avusta voidaan kuitenkin periä maksu, jos henkilö saa niihin korvausta muun lain kuin vammaispalvelulain nojalla.

4.2 Päivä- ja työtoiminta

4.2.1 Vammaispalvelulain mukainen päivätoiminta

Kun palvelu on järjestetty vammaispalvelulain (380/1987) mukaan: kuljetuksesta päivätoimintaan peritään enintään paikkakunnalla käytettävissä olevan julkisen liikenteen maksua vastaava maksu tai muu siihen verrattavissa oleva kohtuullinen maksu (asiakasmaksuasetus 6 §). Käytännössä matkahuollon linja-autotaksan mukainen maksu.

Kun palvelu järjestetään vammaispalvelulain (675/2023) mukaan, vammaisella henkilöllä on oikeus saada maksuttomat matkat kehitysvammaisten henkilöiden työtoimintaan ja vammaisen henkilön päivätoimintaan, jos hänellä on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa eikä hän pysty itsenäisesti käyttämään julkista joukkoliikennettä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia.

Asiakasmaksuna peritään toteuman mukaan ateriamaksut (kts. kohta 4.3.4.).

4.2.2 Kehitysvammaisten päivä- ja työtoiminta (16 vuotta täyttäneet)

Kehitysvammaisten erityishuollosta (734/1992) annetun lain mukaan järjestettynä matkat päivä- ja työtoimintaan ovat maksuttomia.

Kun palvelu järjestetään vammaispalvelulain (675/2023) mukaan, vammaisella henkilöllä on oikeus saada maksuttomat matkat kehitysvammaisten henkilöiden työtoimintaan ja vammaisen henkilön päivätoimintaan, jos hänellä on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa eikä hän pysty itsenäisesti käyttämään julkista joukkoliikennettä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia.

Asiakasmaksuna peritään toteuman mukaan ateriamaksut (kts. kohta 4.3.4.).

Maksu sisältää raaka-aine-, työvoima- ja kuljetuskustannuksia ja se peritään toteutuneiden ateriamäärien mukaan.

Tilapäishoidossa ja perhehoidossa olevilta asiakkailta ei peritä päivä- ja työtoiminnan ateriamaksuja.

Maksut eivät kerrytä maksukattoa.



4.3 Vammaisten asumispalvelut / asumisen tuki

4.3.1 Lyhytaikainen huolenpito

Ympäri vuorokautisesta lyhytaikaisesta huolenpidosta peritään ylläpitomaksuna 35,00 €/vrk. Ylläpitomaksu sisältää ateriat, liinavaatteet sekä muista aineista ja tarvikkeista muodostuvat kustannukset. Maksu peritään toteutuneiden asumispäivien mukaan. Asiakkaan vähintään viisi (5) päivää ennalta ilmoitetusta poissaolosta ei peritä ylläpitomaksua.

Osavuorokautisesta (päiväaikainen alle 10 h/vrk) huolenpidosta peritään ylläpitomaksuna 24,00 €/vrk. Ylläpitomaksu sisältää ateriat, liinavaatteet sekä muista aineista ja tarvikkeista muodostuvat kustannukset.

Henkilökunnan antamasta tuesta, ohjauksesta tai huolenpidosta ei peritä maksua.

Asumisvalmennus

Ylläpitomaksuna peritään lyhytaikaisen/tilapäisen huolenpidon maksu. Maksu eivät kerrytä maksukattoa.

Vammaisille henkilöille järjestettäviin erityispalveluihin liittyvä ylläpito (Asiakasmaksulaki 7 e §)

Hyvinvointialue voi periä asiakkaalta vammaispalvelulain 7 §:ssä tarkoitettuun valmennukseen, 16 §:ssä tarkoitettuun vaativaan moniammatilliseen tukeen, 18 §:ssä tarkoitettuun asumisen tukeen, 24 §:ssä tarkoitettuun lyhytaikaiseen huolenpitoon, 25 §:ssä tarkoitettuun päivätoimintaan ja 34 §:ssä tarkoitettuihin muihin lain tarkoituksen toteuttamiseksi tarvittaviin palveluihin liittyvästä ylläpidosta kohtuullisen maksun. (L:lla 678/2023 lisätty 7 e § tulee voimaan 1.1.2025.)

4.3.2 Pitkäaikaisen asumispalvelun / asumisen tuen maksut

Asiakas maksaa vuokran suoraan vuokranantajalle, toteutuneet ateriat ja ylläpitomaksun Kainuun hyvinvointialueelle. Asiakkaalta perittävä vuokra ei saa ylittää eläkkeensaajan asumistukea laskettaessa huomioon otettavien asumismenojen enimmäismäärää.

Henkilökunnan antamasta tuesta, ohjauksesta tai huolenpidosta ei peritä maksua.

Kehitysvammaisten erityishuollosta (591/1977) annetun lain mukaan järjestetyssä asumispalvelussa asiakkaalta peritään ateriat ja ylläpitomaksut.

Ateriapalvelut, kts. Kohta 4.3.4.

Kainuun hyvinvointialue perii pitkäaikaisessa asumispalvelussa ylläpitomaksuna 1,40 € läsnäolopäivältä. Näitä kuluja ovat asiakkaan käyttämien palveluiden (mm. siivous, vaatehuolto) aineista ja tarvikkeista (esim. hygienia, siivousvälineet) muodostuneet kustannukset.



Tuettu asuminen

Asiakkaalta ei peritä ylläpitomaksuja. (Asiakas asuu omassa vuokra- tai omistusasunnossa ja kustantaa omat ateria- ja muut kulunsa.)

4.3.3 Kodin ulkopuolella järjestettävä lapsen asumisen tuki (asiakasmaksulaki 7 d §)

Jos se on perheen toimeentulon edellytykset ja perheen elatusvastuu huomioon ottaen perusteltua, lapsen asuessa vammaispalvelulain 19 §:n nojalla kodin ulkopuolella hyvinvointialue voi periä lapsen vanhemmilta kodin ulkopuolella järjestettävästä lapsen asumisen tuesta lapsen elatuksesta aiheutuneiden kustannusten johdosta maksun, joka on enintään lapsen elatuksesta annetun lain 1–3 §:n nojalla määräytyvän elatusavun suuruinen. Maksu jaetaan vanhempien kesken noudattaen, mitä lapsen elatuksesta annetun lain 2 §:n 1 momentissa säädetään vanhempien elatuskyvystä. Mitä edellä tässä momentissa säädetään, ei sovelleta sellaisen vanhemman osalta, joka on velvoitettu suorittamaan lapselle elatusapua, vaan tällöin sovelletaan tämän pykälän 2 momenttia.

Hyvinvointialue voi maksua vahvistamatta periä ja nostaa lapselle suoritettavan elatusavun tai elatustuen siltä ajalta, jona hän asuu 1 momentissa tarkoitettua kodin ulkopuolella, ja käyttää elatusavun tai elatustuen kodin ulkopuolella järjestettävästä lapsen asumisen tuesta aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi.

Sen lisäksi, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, hyvinvointialue voi periä kohtuulliseksi katsottavan maksun myös muista lapsen tai nuoren 14 §:n mukaisista tuloista, korvauksista tai saamisista 1 momentissa tarkoitettua asumisesta kodin ulkopuolella aiheutuneiden kustannusten korvaamiseksi.

Lapselta ja hänen vanhemmiltaan 1–3 momentin nojalla perittävä maksu voi olla yhteensä enintään 534,60 euroa kuukaudessa. Perittävä maksu ei kuitenkaan saa ylittää hyvinvointialueelle palvelusta aiheutuvia kustannuksia. Hyvinvointialueen on lapselta maksua periessään huolehdittava siitä, että lapsen henkilökohtaiseen käyttöön jää käyttövara, joka on perhehoidossa asuvalle lapselle vähintään 7 c §:n 3 momentissa säädetyn pitkäaikaisen perhehoidon käyttövaran suuruinen ja pienryhmäkodissa asuvalle lapselle vähintään 7 c §:n 3 momentissa säädetyn pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen käyttövaran suuruinen.

Edellä 4 momentissa säädetty perittävän maksun euromäärä tarkistetaan joka toinen vuosi kansaneläkeindeksistä annetun lain 2 §:ssä tarkoitettua kansaneläkeindeksin muutoksen mukaisesti. Laskennan perusteena käytetään kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan tarkistusvuoden tammikuussa maksettavina olleiden kansaneläkkeiden suuruus on laskettu. Tarkistusvuosi on se vuosi, jota seuraavan vuoden alusta indeksitarkistus toteutetaan. Indeksien mukainen euromäärä pyöristetään lähimpään 0,1 euroon. Indeksillä tarkistettu euromäärä tulee voimaan tarkistusvuotta seuraavan vuoden alusta. Edellä 4 momentissa tarkoitettua käyttövaran euromäärän tarkistamisessa noudatetaan 7 c §:n 4 momentissa säädettyä. (L:lla 678/2023 lisätty 7 d § tulee voimaan 1.1.2025.)



Lapsen ympärivuorokautisesta tilapäisestä/lyhytaikaisesta huolenpidosta peritään ylläpitomaksuna 24,00 €/vrk. Ylläpitomaksu sisältää ateriat ja liinavaatteet sekä muista aineista ja tarvikkeista aiheutuvat kustannukset. Maksu peritään toteutuneiden asumispäivien mukaan. Asiakkaan vähintään viisi (5) päivää ennalta ilmoittamasta poissaolosta ei peritä ylläpitomaksua.

4.3.4 Ateriapalvelun maksut

Tilaaaja (Kainuun hyvinvointialue) määrittelee ateriapäivän hinnan vuosittain. 1.1.2026 alkaen ateriapäivän hinta voi olla enintään 21,75 €/asiakas oheisen erittelyn mukaisesti:

| | |
|-------------|--------|
| aamupala | 3,15 € |
| lounas | 6,75 € |
| välipala | 1,95 € |
| päivällinen | 6,75 € |
| iltapala | 3,15 € |

Ateriamaksu sisältää raaka-aineista, valmistamisesta sekä säilyttämisestä ja kuljettamisesta aiheutuvia kustannuksia. Maksut eivät kerrytä maksukattoa.

Asiakkaalle tilatun aterian peruutuksessa noudatetaan palveluntuottajien antamia peruutusaikoja. Mikäli tilattu ateria perutaan palveluntuottajasta riippuen 1 – 3 päivää ennen sovitun aterian toimittamista, aterialta ei peritä maksua asiakkaalta. Tarkan peruutusaikataulun saa kustakin toimintayksiköstä.

Asiakkaalta, joka tulee vain ruokailemaan yksikköön, peritään ateriamaksut yllä olevan taulukon mukaisesti.

Ostopalveluna järjestetty asuminen

Asiakas maksaa vuokran suoraan palveluntuottajalle, ateriat ja ylläpitomaksun Kainuun hyvinvointialueelle.

4.4 Vammaisten henkilöiden perhehoito

Pitkäaikaisen (yli 3 kk) perhehoidon asiakasmaksu määrätään hoidossa olevan henkilön henkilökohtaisten tulojen perusteella. Maksu voi olla enintään 85 % hoidossa olevan kuukausituloista. Maksu sisältää ateriat. Vammaisetuudet otetaan huomioon pitkäaikaishoidettavan tuloina ja hoidettavan henkilökohtaiseen käyttöön jätetään STM ilmoittama/vahvistama käyttövara 195,00 € kuukaudessa (1.1.2026 alkaen). Asiakasmaksu peritään myös alle 16-vuotiaalta. Perhehoidossa olevalta henkilöltä ei peritä maksua päivä- ja työtoiminnan aterioista, eikä perhehoidon asiakasmaksua peritä hoidettavan sairaala- tai tilapäishoitokasojen ajalta.

Maksulaskelmassa tuloista vähennetään:

- terveydenhuollon ammattihenkilön määräämien sairausvakuutuslain nojalla korvattavat lääkekulut, kuitenkin enintään sairausvakuutuslain lääkekulujen vuosimavastuun suuruisena



- kustannukset huomioidaan asiakkaan tai hänen edustajansa toimittaman selvityksen perusteella
- lääkekulut arvioidaan esitettyjen tositteiden perusteella toistaiseksi
- asiakkaan maksamia terveydenhuollon palvelujen asiakasmaksuja ei huomioida vähennyksinä tuloista
- edunvalvontapalkkion perusmaksu vähennetään edunvalvojan esittämän tositteen mukaisesti.

Lyhytaikaisessa perhehoidossa asiakasmaksuna peritään 35,00 €/vrk yli 16 vuotta täyttäneeltä. Alle 16-vuotiailta peritään asiakasmaksuna 24,00 €/vrk ympärivuorokautisesta hoidosta. Maksua ei peritä lähtöpäivältä.

Osavuorokautisessa perhehoidossa alle 16-vuotiaalta ei peritä asiakasmaksua. 16 vuotta täyttäneeltä peritään asiakasmaksuna 24,00 €/vrk (alle 10h/vrk).

Eläkettä saavan hoitotukea maksetaan myös silloin kun laitoshoido kestää yli 3 kk. Tämä koskee myös alle 16-vuotiaan vammaistukea. Maksukykyä määrättäessä huomioidaan asiakasmaksulain 10 b § mukaiset tulot.

Perhehoidon asiakasmaksut eivät kerrytä maksukattoa.

4.5 Ikäihmisten pitkäaikainen perhehoito

Perhehoitolaissa tarkoitetusta pitkäaikaisesta perhehoidosta voidaan periä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 7 c §:ssä säädetty maksu (Asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 19 §). Hyvinvointialue perii pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaalta kuukausimaksun. Maksu saa olla enintään 85 % asiakkaan kuukausituloista, joista on tehty 10 c ja 10 d §:ssä säädetty vähennykset. Maksu voidaan kuitenkin määrätä enintään sen suuruiseksi, että hoitoa saavan henkilön henkilökohtaiseen käyttöön jää kuukausittain vähintään 195,00 €.

Jos asiakas on välittömästi ennen 1 momentissa tarkoitettua palvelun alkamista elänyt yhteistaloudessa avioliitossa tai avoliitossa ja hänen tulonsa ovat suuremmat kuin puolison tulot, maksu määräytyy puolisojen yhteenlaskettujen kuukausitulojen perusteella. Tällöin maksu saa olla enintään 42,5 % puolisojen yhteenlasketuista kuukausituloista, joista on tehty 1 momentissa tarkoitettuja vähennykset. Jos kuitenkin kumpikin puolisoista on pitkäaikaisessa tehostetussa palveluasumisessa, pitkäaikaisessa perhehoidossa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa, maksu määräytyy siten kuin 1 momentissa säädetään.

Perhehoidossa olevalta asiakkaalta ei peritä päällekkäin muita avohoidon palvelumaksuja esim. kotisairaanhoidon maksu, päivätoiminnan maksu. Jos palvelun saaja on sairaalassa tai terveyskeskuksen vuodeosastolla, ei perhehoidon asiakasmaksua ko. ajalta peritä.

Palvelun keskeytyksen vaikutus asiakasmaksuun (10 k §)

Jos perhehoito keskeytyy yhtäjaksoisesti yli viideksi päiväksi, ei kuukausimaksua peritä viisi päivää ylittävältä ajalta. Yhtäjaksoisuuteen ei vaikuta se, osuuko keskeytys laskutuskauteen tai kalenterikauteen. Jos poissaolo kestää koko kuukauden, ei maksua peritä lainkaan.

Maksun saa periä vaikka palvelu keskeytyisi tilapäisesti asiakkaasta johtuvasta syystä.

Lyhytaikainen ikäihmisten perhehoito

Lyhytaikainen perhehoito sisältää asiakkaan tarvitseman huolenpidon, hoidon ja ateriapalvelun. Perhehoidossa oleva asiakas maksaa perhehoidon asiakasmaksun lisäksi omat terveydenhuoltomenot pääsääntöisesti itse esim. reseptilääkkeet, ja kuljetuksen, omavastuusuuden Kelan myöntämästä sairausdistä. Mikäli perhehoidettavan omat varat eivät riitä, on hän oikeutettu asiakasmaksulain mukaisesti asiakasmaksujen alentamiseen ja perimättä jättämiseen.

Lyhytaikaisen perhehoidon asiakasmaksut

| | |
|---|------------|
| Ympäri vuorokautinen lyhytaikaishoito, sisältää ateriat | 40,00 €/pv |
| Omaishoitajan vapaapäivä, sisältää ateriat | 13,70 €/pv |
| Päivähoito, sisältää ateriat | 18,00 €/pv |

4.6 Omaishoidon vapaan aikainen hoito vammaisilta henkilöiltä

Omaishoidontukeen sisältyvistä palveluista perittävistä maksuista tai omaishoitajan muun kuin lakisääteisen vapaan ajaksi annettavien palvelujen maksuista ei ole säädetty erikseen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulaissa tai -asetuksessa, joten maksut voidaan määrätä maksuja koskevien yleissäädösten perusteella. Omaishoidontukena annettavista palveluista voidaan periä samat maksut kuin sosiaali- ja terveystalv palveluista muutoinkin peritään.

Omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana annettavien palvelujen maksu määrätään vuorokaudelta.

Niistä palveluista, jotka hyvinvointialue järjestää hoidettavalle omaishoitajan vapaapäivän ajaksi, voi hoidettavan maksettavaksi tulla enintään 13,70 €/vrk, sen estämättä mitä muualla laissa tai asetuksessa säädetään.

Palvelusetelillä kotiin annettavassa palvelussa ei peritä asiakasmaksua ja asiakas ruokailee omalla kustannuksellaan kodissaan.

Palvelusetelillä ympärivuorokautisessa yksikössä annettava palvelussa asiakasmaksuna peritään 13,70 €/vrk. Palveluseteliyrittäjä perii asiakasmaksun. Asiakasmaksu peritään myös alle 16-vuotiailta.

Omaishoidonvapaan järjestäminen oman toiminnan yksiköissä (asumisyksiköt) ja perhehoidossa (perhehoitajan kotona tapahtuva perhehoito, hoidettavan kotiin annettava perhehoito): asiakasmaksua peritään omaishoitolain mukaisesti 13,70 €/vrk. Asiakasmaksu peritään myös alle 16-vuotiailta.

Maksut eivät kerrytä maksukattoa.



4.7 Muut vammaisten henkilöiden palvelut

Muu lyhytaikainen huolenpito (koululaisten loma-ajan hoito)

Alle 16-vuotiaalta osittaisesta ylläpidosta ei peritä maksua.

Ateriamaksut

| | |
|----------|--------|
| aamupala | 3,15 € |
| lounas | 6,75 € |
| välipala | 1,95 € |

Kehitysvammaisen henkilön ylläpidosta voidaan periä maksu lukuun ottamatta alle 16-vuotiaiden osittaista ylläpitoa sen lukuvuoden loppuun, jonka aikana hän täyttää 16 vuotta. Lukuvuosi alkaa perusopetuslain mukaan 1.8. ja päättyy 31.7. Ylläpidolla tarkoitetaan tavanomaisia asumis-, ravinto- ja muita vastaavia menoja.

4.8 Vammaisten liikkumisen tuki

Liikkumisen tuki kuljetuspalveluna (Asiakasmaksulaki § 7 f)

Hyvinvointialue voi periä asiakkaalta vammaispalvelulain 28 §:ssä tarkoitettua liikkumisen tuesta enintään julkisen liikenteen maksua vastaavan maksun tai muun siihen verrattavan kohtuullisen maksun silloin, kun liikkumisen tuki järjestetään vammaispalvelulain 29 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuna kuljetuspalveluna. Maksu määräytyy Pohjois-Suomen elinvoimakeskusten määrittämän arvolipun mukaisesti. Maksullisia ovat asiointi- ja virkistysmatkat. Muut vammaispalveluna myönnetyt matkat ovat maksuttomia kuten päivätoiminnan matkat.

Liikkumisen tukena järjestettävistä kuljetuspalveluista peritään omavastuuosuutena julkisen liikenteen mukainen maksu, jonka Kainuun hyvinvointialue laskuttaa asiakkaalta takautuvasti kuukausittain.



5 Lastensuojelun maksut

Asiakasmaksulain 4 § 4 kohdan mukaan lastensuojelulain mukainen lasten ja nuorten huolto on maksutonta sosiaalipalvelua. Edellä 4 §:n 4 kohdassa säädetystä poiketen lastensuojelulain nojalla avohuollon tukitoimena, sijaishuoltona tai jälkihuoltona lapselle annetusta perhehoidosta tai laitoshuollosta taikka asumispalveluista aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi voidaan, milloin se on asianomaisten toimeentulon edellytykset ja huollolliset näkökohdat huomioon ottaen perusteltua, periä lapsen vanhemmilta maksu, joka saa määrältään olla enintään lapsen elatuksesta annetun lain 1–3 §:n perusteella määräytyvän elatusavun suuruinen. (Asiakasmaksulaki 7 §)

Asiakasmaksulaissa todetaan, että maksu voidaan periä henkilön maksukyvyyn mukaan ja että palvelusta perittävä maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen.

Korvaus voidaan periä:

1. perimällä elatusvelvolliselle vahvistettu elatusapu,
2. perimällä korvaus lapsen tai nuoren tuloista, korvauksista tai saamisista ja
3. vahvistamalla lapsen vanhemmille erillinen lastensuojelun asiakasmaksu

Erillinen vahvistettu asiakasmaksu voidaan periä, mikäli se on asianosaisten toimeentulon edellytykset ja huollolliset näkökohdat huomioon ottaen perusteltua. Perittävästä korvauksesta tulee tehdä muutoksenhakukelpoinen hallintopäätös, johon asianosainen voi hakea muutosta. Viranhaltijan maksua koskevasta päätöksestä haetaan oikaisua Kainuun hyvinvointialueen yksilöasiainjaostolta ja jaoston päätökseen voidaan hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

Hoitopäiviä ovat kaikki perhehoidossa ja laitoksessa kirjoillaolopäivät, joista voidaan periä maksu. Siten korvaus voidaan periä esimerkiksi lapsen tai nuoren luvattoman karkumatkan ajalta. Korvaus peritään hoitoon tulopäiviltä ja lähtöpäiviltä. Kustannusvastuu lapsesta säilyy sijoittajakunnalla, vaikka lapsi ei olisi lastensuojelulaitoksessa. Lisäksi lapsen loman ajoilta kotona maksetaan vanhemmille luonapitokorvausta, joten asiakasmaksu peritään tilapäisten poissaolojen ajalta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon maksuista annetun lain 7 §, 10 § ja 11 § antavat mahdollisuuden käyttää harkintaa erillisen lastensuojelun asiakasmaksun suuruutta määriteltäessä. Ohjeelliset normit antavat viranhaltijalle liikkumavaraa ja mahdollisuuden käyttää harkintaa lastensuojelun asiakasmaksun suuruutta määriteltäessä. Erityisiä perusteluja voivat olla muun muassa perheenjäsenen sairaudesta tai vammaisuudesta aiheutuvat kustannukset sekä perheen maksukyvyyn heikentyminen poikkeuksellisen korkeiden asumiskustannusten, työttömyyden tai muun sellaisen syyn vuoksi.

Lastensuojelussa perheen kokonaistilanne ja mahdollisuudet lapsen hoitamiseen sijaishuollon jälkeen tulee erityisesti ottaa huomioon. Lastensuojelun asiakasmaksu ei saa missään tilanteessa vaarantaa perheen toimeentuloa ja pyrkimyksiä selviytyä omatoimisesti. Maksun määräämisellä ei koskaan tule vaikeuttaa tai estää lapsen tapaamisia tai tapaamisten järjestelyjä kodin ulkopuolisen sijoituksen aikana.



5.1 Lapselta tai nuorelta perittävät maksut

Vahvistetun elatusavun periminen

Hyvinvointialue voi maksua vahvistamatta periä ja nostaa lapselle tulevat elatusavut siltä ajalta, jolta lapsi saa pykälässä tarkoitettuja perhehoitoa tai laitoshoidoa taikka asumispalveluja, sekä käyttää ne perhehoidosta, laitoshoidosta tai asumispalveluista aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi. (asiakasmaksulaki 7 § 2 mom.) (8.7.2022/600)

Perittävä vahvistettu elatusapu saa olla enintään 2 190,50 €/kk, eikä se saa ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia (asiakasmaksuasetus 20 § 2 mom.). Lastensuojelulain (417/2007) 77 § mukaan edellä mainituista varoista on varattava vähintään 40 % lapsen itsenäistymisvaroihin ja 60 % voidaan käyttää hoidon korvaukseksi. Itsenäistymisvarojen määrää laskettaessa ei lapsilisää kuitenkaan oteta huomioon.

Vahvistettu elatusapu peritään pääsääntöisesti sijoitusta seuraavan kuukauden alusta.

Lapsen tai nuoren tulojen, korvauksien tai saamisten periminen

Lapselle järjestetystä laitoshoidosta, laitoshuollosta ja perhehoidosta aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi voidaan periä kohtuulliseksi katsottava maksu myös lapsen asiakasmaksulain 14 § mukaisista tuloista, korvauksista tai saamisista. Näillä tarkoitetaan mm. eläkkeitä, elinkorkoja, avustuksia tai muita jatkuvia tai kertakaikkisia tuloja, korvauksia tai saamisista, jotka maksetaan siltä ajalta, jona perhehoito, laitoshoido tai asumispalvelu kestää.

Elatustuki, lapsilisä ja vammaistuki ovat lapsen tuloja, jotka Kainuun hyvinvointialue voi hakea itselleen jos lapsi on hyvinvointialueen kustantamassa ympärivuorokautisessa hoidossa kodin ulkopuolella kalenterikuukautta pidemmän ajan. Elatustuki, lapsilisä ja vammaistuki maksetaan tällöin hyvinvointialueelle aikaisintaan hoidon alkamista seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien. Elatustuen, lapsilisän ja vammaistuen voi hakea hyvinvointialueelle hoidon korvauksena myös niissä tilanteissa, kun niitä ei ole haettu aikaisemmin lapselle. (elatuskylaki 580/2008, 11 §, lapsilisälaki 796/1992, 11 §, laki vammaisetuksista 570/2007, 15 §).

Lapsen asiakasmaksulain 14 § mukaisista tuloista, korvauksista tai saamisista perittävä korvaus saa olla enintään 2 190,50 €/kk, eikä se saa ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia (asiakasmaksuasetus 20 § 2 mom.). Lastensuojelulain 77 § mukaan edellä mainituista varoista on varattava vähintään 40 % lapsen itsenäistymisvaroihin ja 60 % voidaan käyttää hoidon korvaukseksi.

Lapsen tilapäisestä tai opiskelun ohella tehdystä työstä saadusta tulosta (esimerkiksi kesätyöansiot tai muut vastaavat palkkatulot) ei peritä korvausta.

5.2 Vanhemmilta perittävät maksut

Asiakasmaksun vahvistaminen lapsen vanhemmille

Lastensuojelun asiakasmaksu voidaan periä henkilön maksukyvyn mukaan ja se saa määrältään olla enintään lapsen elatuksesta annetun lain (5.9.1975/704) 1–3 § perusteella



määräytyvän elatusavun suuruinen. Jos henkilö tai perhe on varaton tai vähävarainen, maksua ei peritä. Vaikka vanhemmalle ei määrättäisi maksua, tulee se todeta ja perustella.

Maksu määrätään kuukausimaksuna toistaiseksi. Maksua tarkistetaan, jos asianosaisten maksukyky on olennaisesti muuttunut, kuitenkin vähintään kerran vuodessa.

Yhdessä asuville vanhemmille määritellään maksu kummankin vanhemman nettotulojen perusteella erikseen ja molemmille vanhemmille tehdään oma päätös.

Asiakasmaksua määriteltäessä huomioon otettavat tulot:

Vanhemman tuloilla tarkoitetaan lähtökohtaisesti kaikkia vanhemman saamia tuloja tulolähteestä riippumatta. Vanhemmilta peritään asiakasmaksu käytettävissä olevien nettokuukausitulojen perusteella.

Tulona ei kuitenkaan oteta huomioon lapsen hoitotukea, asumistukea, vammaistukea, tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavia sairaanhoito- ja tutkimuskuluja, sotilasavustusta, rintamalisää, opintorahaa, aikuisopintorahaa, opintotuen asumislisää, toimeentulotukena maksettavaa toimintarahaa ja matkakorvausta, kuntoutusrahalain (611/1991) mukaista ylläpitokorvausta, työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/1990) mukaista ylläpitokorvausta, opintojen johdosta suoritettavia apurahoja ja muita vastaavia avustuksia, perhehoidon kustannusten korvauksia. Mikäli lapsilisää ei poikkeuksellisesti peritä hoidon korvaukseksi, katsotaan lapsilisiä vanhemman tuloksi.

Asiakasmaksua määriteltäessä huomioon otettavat menot:

Vanhemman nettotuloista vähennetään asumismenojen omavastuu (vuokra/yhtiövastike, asuntolainan hoitokulut ja kohtuulliset asumismenot omakotitalossa vähennettyinä mahdollisella asumistuella/asumislisällä) ja maksetut elatusavut. Asuntolainan hoitokuluilla tarkoitetaan asunnon hankkimiseksi tai perusparantamiseksi myönnetyn henkilökohtaisen lainan hoitokuluja. Avioliitossa olevien puolisoiden asumismenot jaetaan avioliittolain 46 § mukaisesti tulojen mukaisessa suhteessa. Puolisoiden keskinäisillä sopimuksilla menojen jaosta ei ole merkitystä laskennan kannalta.

Vanhemman nettotuloista tehdään myös niin kutsuttu lapsivähennys, joka on yhdessä asuville vanhemmille 75,00 €/kk/kotona asuva huollettava lapsi ja yksin asuvalle vanhemmalle 150,00 €/kk/kotona asuva huollettava lapsi. Lapsivähennystä ei tehdä sijoitettujen lasten osalta.

Lastensuojelun asiakasmaksu peritään alla olevan taulukon mukaisesti vanhemman tai vanhempien tuloista:

| Tulot/kk vähennysten jälkeen | Maksu |
|------------------------------|-------|
| 0–643 € | 0 % |
| 644 €–857 € | 10 % |
| 858 €–1 071 € | 12 % |
| 1 072 €–1 285 € | 14 % |
| 1 286 € tai enemmän | 16 % |

*Esimerkki: vanhemman nettotulot ovat vähennysten jälkeen yhteensä 1000 €/kk.
Asiakasmaksua peritään $0,12 * 1000 \text{ €} = 120 \text{ €/kk}$.*



Mikäli vanhempi tai vanhemmat eivät toimita tulotietojaan annettuun määräaikaan mennessä, maksuna peritään 2 190,50 €/kk (v. 2026-2027) tai sijoituksesta aiheutuneet todelliset kustannukset, mikäli ne ylittävät edellä mainitun summan.

Kun vanhemmalle on määrätty taulukon mukainen asiakasmaksu ja sijoitettuja lapsia on useampia, maksua korotetaan sijoitettujen lasten lukumäärän mukaan seuraavasti:

| Sijoitettuja lapsia | Korotus % |
|---------------------|--------------|
| 1 | ei korotusta |
| 2 | 15 % |
| 3 | 30 % |
| 4 | 45 % |
| 5 tai useampi | 60 % |

*Esimerkki: vanhemman nettotulot ovat vähennysten jälkeen yhteensä 1000 €/kk ja sijoitettuja lapsia on kolme. Asiakasmaksua peritään $0,12 * 1000 \text{ €} * 1,3 = 156 \text{ €/kk}$.*

5.3 Maksun periminen koko perheen sijoituksessa

Jos lapsen vanhempi ja lapsi sijoitetaan yhdessä laitoshuoltoon, vanhemman saamasta hoidosta voidaan periä maksu. Vanhemmalle jätetään tällöin asiakasmaksuasetuksen 33 a § mukaisesti asiakkaan vähimmäiskäyttövaraksi STM:n ilmoituksen mukainen vähimmäismäärä, 195,00 €.



6 Iäkkäiden palvelujen asiakasmaksut

6.1 Palvelujen hakeminen, myöntäminen, järjestäminen ja päättäminen

Iäkkäiden palvelujen hakeminen tapahtuu joko suullisesti tai hakemuksen perusteella ottamalla yhteyttä asiakasohjaukseen. Asiakkaan palvelutarve arvioidaan laaja-alaisesti ja kokonaisvaltaisesti kuten laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista edellyttää (980/2012 15 §). Palvelujen myöntämisen perusteet ovat Kainuun hyvinvointialueen hallituksen hyväksymässä Sosiaali- ja terveyspalvelujen myöntämisen perusteet -asiakirjassa. Palvelutarpeen arviointi on asiakkaalle maksuton. Palveluja järjestetään Kainuun hyvinvointialueen tuottamana, palvelusetelillä ja ostopalveluna.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain (569/2009) 7 § mukaan palvelusetelin arvo tulee määrätä niin, että se on asiakkaan kannalta kohtuullinen. Kohtuullisuutta arvioitaessa on otettava huomioon kustannukset, jotka aiheutuvat hyvinvointialueelle vastaavan palvelun tuottamisesta hyvinvointialueen omana tuotantona tai hankkimisesta ostopalveluna sekä asiakkaan maksettavaksi jäävä arvioitu omavastuuosuus. Kun palvelu järjestetään asiakkaalle palvelusetelillä palvelun käyttäjältä ei peritä asiakasmaksua. Asiakas maksaa palvelusetelin omavastuuosuuden palveluntuottajalle. Asiakkaan omavastuuosuus on määrältään palvelun hinnan ja palvelusetelin arvon erotus.

6.2 Tukipalvelut

Tukipalvelut (SHL 19§) ovat tarkoitettu tukemaan ikääntyneiden kotona selviytymistä. Tukipalveluja on mahdollisuus saada myös ilman jatkuvan ja säännöllisen kotona annettavan palvelun tarvetta, mikäli niiden avulla turvataan asiakkaan itsenäistä kotona selviytymistä.

6.2.1 Kotiin kuljetettavat ateriat

- Lounasateria 9,60 €/ateria

6.2.2 Vaatehuoltopalvelu

Muualla kuin kotona tapahtuva vaatehuolto 17,50 €/koneellinen

6.2.3 Siivous

Kotihoidon henkilöstö ei pääsääntöisesti toteuta siivouspalvelua, vaan asiakasta avustetaan palveluntuottajan hankkimisessa. Jos muuta palveluntuottajaa ei ole saatavissa, siivousmaksu on 45,00 €/tunti

6.2.4 Asiointipalvelu

Asiointipalvelua myönnetään vain jatkuvan ja säännöllisen kotona annettavan palvelun asiakkaille tarveharkintaan perustuen.

Asiointi kodin ulkopuolella 21,00 €/alkava tunti



6.2.5 Päivätoiminta

- Päivätoimintamaksu 22,00 €/kerta
 - hintaan kuuluu ohjattu kuntouttava toiminta, kesto 4 tuntia, lounas ja päiväkahvi
- Lyhytaikainen päivätoiminta 8,50 €/kerta
 - hintaan kuuluu ohjattu kuntouttava toiminta, kesto 2 tuntia
- Kuljetus voimassa olevan linja-autotaksan mukaan
- Kotihoidon määräaikaisella kuntouttavalla arviointijaksolla olevan asiakkaan etäpäivätoiminta sisältyy kuntouttavan arviointijakson asiakasmaksuun. Säännöllisen kotihoidon palveluiden piirissä olevan asiakkaan etäpäivätoiminnan tuntimäärä lisätään asiakkaan olemassa oleviin palvelutunteihin.
- Etäpäivätoiminta asiakkaille, joilla ei ole jatkuvaa ja säännöllistä kotona annettavaa palvelua, palvelu suunnitellaan yksilöllisesti asiakkaan tarpeiden mukaan. Päivätoiminta ja laitevuokra 40,00 €/kk

6.2.6 Kylvetyspalvelu

Jos asiakkaalla ei ole peseytymismahdollisuutta kotona, peseytyminen järjestetään kylvetyspalveluna, josta peritään erillinen maksu.

Muualla kuin kotona tapahtuva saunotus 17,50 €/kerta

6.2.7 Liikkumista tukeva palvelu

Liikkumista tukevista palveluista on kerrottu kohdassa 3.5.

6.3 Tilapäinen kotihoito

Tilapäinen kotihoito (SHL 19a §) kohdistuu asiakkaille, joiden hoidon ja palvelutarve ei ole jatkuvaa. Kotihoidon käynnit eivät ole tällöin viikoittaisia.

- Kotihoidon tilapäinen käynti 17,50 €/käynti
- Kotisairaanhoidohenkilön tai fysioterapeutin tilapäinen käynti 17,50 €/käynti (kerrotyttä maksukattoa)
- Kotihoidon määräaikainen kuntouttava arviointijakso 17,50 €/käynti, laskutetaan maksimissaan 2 kertaa vuorokaudessa

6.4 Säännöllinen kotona annettava palvelu

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen mukaan jatkuvan ja säännöllisen kotona annettavan palvelun kuukausimaksu saa olla enintään maksuprosentin osoittama määrä tulorajan ylittävistä kuukausituloista.

Jatkuvan ja säännöllisen kotona annettavan palvelun maksuja ei oteta huomioon terveydenhuollon maksujen maksukattoa laskettaessa.

Palvelun määrä luokitellaan palvelutuntien määrällä ja maksu määräytyy alla olevan taulukon mukaisesti. Kuukausimaksun enimmäismaksuprosentit tulorajan ylittävistä bruttotuloista perheen koon mukaan ovat 1.1.2026 alkaen seuraavat:



| Palvelutunnit kuukaudessa | Maksuprosentti perheen koon mukaan | | | | | |
|------------------------------|------------------------------------|-------|-------|-------|-------|------------------------------|
| | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 henkilöä tai enemmän |
| tuloraja | 699 | 1 290 | 2 025 | 2 503 | 3 030 | 3 481 |
| 4 tuntia tai vähemmän | 8,00 | 7,00 | 6,00 | 6,00 | 6,00 | 6,00 |
| 5 | 10,00 | 8,75 | 7,50 | 7,50 | 7,50 | 7,50 |
| 6 | 12,00 | 10,50 | 9,00 | 9,00 | 9,00 | 9,00 |
| 7 | 14,00 | 12,25 | 10,50 | 10,50 | 10,50 | 10,50 |
| 8 | 16,00 | 14,00 | 12,00 | 12,00 | 12,00 | 12,00 |
| 9 | 17,00 | 14,75 | 12,50 | 12,50 | 12,50 | 12,00 |
| 10 | 18,00 | 15,50 | 13,00 | 13,00 | 13,00 | 12,00 |
| 11 | 19,00 | 16,25 | 13,50 | 13,50 | 13,50 | 12,00 |
| 12 | 20,00 | 17,00 | 14,00 | 14,00 | 14,00 | 12,00 |
| 13 | 21,00 | 17,75 | 14,50 | 14,50 | 14,00 | 12,00 |
| 14 | 22,00 | 18,50 | 15,00 | 15,00 | 14,00 | 12,00 |
| 15 | 23,00 | 19,25 | 15,50 | 15,50 | 14,00 | 12,00 |
| 16 | 24,00 | 20,00 | 16,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 17 | 24,50 | 20,50 | 16,50 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 18 | 25,00 | 21,00 | 17,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 19 | 25,50 | 21,50 | 17,50 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 20 | 26,00 | 22,00 | 18,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 21 | 26,50 | 22,50 | 18,50 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 22 | 27,00 | 23,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 23 | 27,50 | 23,50 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 24 | 28,00 | 24,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 25 | 28,50 | 24,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 26 | 29,00 | 24,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 27 | 29,50 | 24,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 28 | 30,00 | 24,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 29 | 30,50 | 24,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 30 | 31,00 | 24,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 31 | 31,50 | 24,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 32 | 32,00 | 24,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 33 | 32,50 | 24,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 34 | 33,00 | 24,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 35 | 33,50 | 24,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 36 | 34,00 | 24,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 37 | 34,50 | 24,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |
| 38 tuntia tai enemmän | 35,00 | 24,00 | 19,00 | 16,00 | 14,00 | 12,00 |

Jatkuvan ja säännöllisen kotona annettavan palvelun kuukausimaksu saa olla enintään maksuprosentin osoittama määrä tulorajan ylittävistä kuukausituloista. Kun henkilömäärä on suurempi kuin kuusi, tulorajaa korotetaan 416,00 eurolla ja maksuprosenttia alennetaan yhdellä prosenttiyksiköllä jokaisesta seuraavasta henkilöstä.

Jos palvelutuntien määrä vaihtelee kuukausittain, maksua määrätessä saadaan käyttää maksuprosenttia, joka vastaa palvelutuntien keskimääräistä määrää. Palvelutunnit huomioidaan



kokonaisina tunteina siten, että osittaiset palvelutunnit pyöristetään lähimpään kokonaiseen tuntiin ja puolikkaat tunnit pyöristetään ylöspäin.

Maksua määrättäessä kuukausituloina otetaan huomioon palvelun käyttäjän sekä hänen kanssaan yhteistaloudessa avioliitossa tai avioliitonomaisissa olosuhteissa asuvien tulot. Jos molemmat ovat palvelujen käyttäjiä, maksu suhteutetaan suunniteltujen palvelutuntien mukaan molemmille käyttäjille.

Asiakasmaksulain perusteella asiakkaiden maksu voidaan jättää perimättä tai sitä voidaan alentaa, jos henkilön elatusvelvollisuus, toimeentuloedellytykset tai huollolliset näkökohdat huomioon ottaen siihen on syytä.

6.4.1 Kuvapuhelinpalvelu

Kuvapuhelinpalveluna toteutetulla kotihoidon käynnillä tarkoitetaan suojatun videokuvallisen internet-yhteyden välityksellä toteutettua kotihoidonkäyntiä. Asiakas saa käyttöönsä helppokäyttöisen laitteen. Jatkuvan ja säännöllisen kotona annettavan palvelun asiakkaalla kuvapuhelinpalvelun aika lasketaan hoitoaikaan asiakasmaksua määriteltäessä. Hoito- ja palvelusuunnitelman mukaisesta kuvapuhelinpalvelusta ei peritä laitevuokraa. Kuvapuhelinpalvelu sisältää maksuttoman omaisyhteyden.

Kun jatkuvan ja säännöllisen kotona annettavan palvelun asiakkaalle tuotetaan palvelu ai-noastaan kuvapuhelinpalveluna, asiakasmaksuna peritään (55 %) säännöllisen kotihoidon maksusta.

| Palvelutunnit kuukaudessa | Maksuprosentti perheen koon mukaan | | |
|------------------------------|------------------------------------|-------|-------|
| | 1 | 2 | 3 |
| tuloraja | 699 | 1 290 | 2 025 |
| 4 tuntia tai vähemmän | 4,40 | 3,85 | 3,30 |
| 5 | 5,50 | 4,80 | 4,15 |
| 6 | 6,60 | 5,80 | 4,95 |
| 7 | 7,70 | 6,75 | 5,80 |
| 8 | 8,80 | 7,70 | 6,60 |
| 9 | 9,35 | 8,10 | 6,90 |
| 10 | 9,90 | 8,55 | 7,15 |
| 11 | 10,45 | 8,95 | 7,45 |
| 12 | 11,00 | 9,35 | 7,70 |
| 13 | 11,55 | 9,75 | 7,80 |
| 14 | 12,10 | 10,20 | 8,25 |
| 15 | 12,65 | 10,60 | 8,55 |
| 16 | 13,20 | 11,00 | 8,80 |
| 17 | 13,50 | 11,30 | 9,20 |
| 18 | 13,75 | 11,55 | 9,35 |
| 19 | 14,00 | 11,85 | 9,65 |
| 20 | 14,30 | 12,10 | 9,90 |
| 21 | 14,60 | 12,40 | 10,20 |
| 22 | 14,85 | 12,65 | 10,45 |



| | | | |
|--------------------------|-------|-------|-------|
| 23 | 15,15 | 12,95 | 10,45 |
| 24 | 15,40 | 13,20 | 10,45 |
| 25 | 15,70 | 13,20 | 10,45 |
| 26 | 15,95 | 13,20 | 10,45 |
| 27 | 16,25 | 13,20 | 10,45 |
| 28 | 16,50 | 13,20 | 10,45 |
| 29 | 16,80 | 13,20 | 10,45 |
| 30 | 17,05 | 13,20 | 10,45 |
| 31 | 17,35 | 13,20 | 10,45 |
| 32 | 17,60 | 13,20 | 10,45 |
| 33 | 17,80 | 13,20 | 10,45 |
| 34 | 18,15 | 13,20 | 10,45 |
| 35 | 18,45 | 13,20 | 10,45 |
| 36 | 18,70 | 13,20 | 10,45 |
| 37 | 19,00 | 13,20 | 10,45 |
| 38 tuntia tai enemmän | 19,25 | 13,20 | 10,45 |

6.4.2 Lääkeannostelijapalvelu

Säännöllisen kotihoidon asiakkaan lääkehoidon toteuttamisessa hyödynnetään lääkeannostelijaa. Lääkkeiden annostelijan käyttökuntoon laittamiseen ja laitteen toimintakunnon varmistamiseen käytettävä aika huomioidaan säännöllisen kotihoidon määrässä ja kuukausimaksussa.

Muilta kuin säännöllisen kotihoidon asiakkailta lääkeannostelijasta peritään 29,00 €/kk laitevuokraa. Lääkkeiden viemisestä ja automaatin käyttökuntoon laittamisesta peritään kotihoidon tilapäinen käyntimaksu eli 17,50 €/käynti.

6.4.3 Avaimeton lääkekaappi

Säännöllisen kotihoidon asiakkaan lääketurvallisuuden varmistamiseksi, hänelle voidaan myöntää avaimeton lääkekaappipalvelu. Asiakkaalta peritään kuukausimaksua 9,50 €/kk.

6.4.4 Turvapuhelinpalvelut

- Säännöllisen kotihoidon asiakkaan turvapuhelimen maksu on 36,00 €/kk
 - sisältää turvapalvelukäynnit
- Turvapuhelimen käyttöönottomaksu on 65,00 €
 - sisältää asennus-, huolto- ja kunnossapitokustannukset
- Turvapuhelimen lisälaitte; ovihälytín 10,00 €/kk
- Muille kuin säännöllisen kotihoidon asiakkaille turvapuhelimen maksu on 60,00 €/kk
 - sisältää turvapalvelukäynnit



Tukipalvelut

| Palvelu | Maksu 1.1.2026 |
|--|----------------------|
| Lounas kotiin kuljetettuna | 9,60 €/ateria |
| Vaatehuolto muualla kuin kotona tapahtuva | 17,50 €/kone |
| Siivous | 45,00 €/tunti |
| Asiointipalvelumaksu | 21,00 €/alkava tunti |
| Päivätoimintamaksu | 22,00 €/kerta |
| Lyhytaikainen päivätoiminta | 8,50 €/kerta |
| Kylvetyspalvelu muualla kuin kotona tapahtuva | 17,50 €/kerta |
| Lääkeannostelija, kuukausimaksu | 29,00 €/kk |
| Avaimeton lääkekaappi, kuukausimaksu | 9,50 €/kk |
| Turvapuhelimen käyttöönottomaksu | 65,00 €/kerta |
| Turvapuhelimen kuukausimaksu, säännölliset asiakkaat | 36,00 €/kk |
| Turvapuhelin kuukausimaksu, muut kuin säännölliset as. | 60,00 €/kk |
| Turvapuhelimen lisälaitte; ovihälytin | 10,00 €/kk |

Tilapäinen kotihoito

| Palvelu | Maksu 1.1.2026 |
|--|-------------------------------------|
| Kotihoidon tilapäinen käynti | 17,50 €/käynti |
| Kotisairaanhoidohenkilön tai fysioterapeutin tilapäinen käynti | 17,50 €/käynti |
| Kotihoidon määräaikainen kuntouttava arviointijakso | 17,50 €/käynti, max. 35,00 €/vrk |

6.5 Ympäri vuorokautinen palveluasuminen (SHL 21c §)

Hoitokodit ovat avohoidon yksiköitä, joissa asukkaat ovat vuokrasuhteessa ja asuminen rinnastetaan kotona asumiseen. Asiakas saa Kelan maksamia etuuksia: hoitotuen ja korvaukset käyttämisestä lääkkeitä sekä mahdollisesti asumistuen.

Hyvinvointialue saa periä pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakkaalta kuukausimaksun. Maksu saa olla enintään 85 % asiakkaan nettotuloista, joista on tehty 10 c ja 10 d §:ssä säädetyt vähennykset. Käyttövara on ympärivuorokautisessa palveluasumisessa vähintään 195,00 €/kk.

Hoitokodin asukkaille tehdään yksilöllinen hoito- ja palvelusuunnitelma, jossa määritellään palvelun sisältö.

Asiakkaat sijoittuvat hoitokoteihin moniammatillisen työryhmän arvioinnin perusteella. Asiakkaan palvelujen tarpeen arviointi alkaa ensisijaisesti kotiin annettavien palveluiden selvittelyllä. Asiakkaan hoitokotiin sijoittaminen perustuu työryhmän arvioon asiakkaalle sopivasta hoitopaikasta, mikäli kotiin järjestettävät palvelut eivät ole tarkoituksenmukaisia ja riittäviä.

Ympäri vuorokautisessa palveluasumisessa asiakas maksaa vuokran erikseen vuokrasopimuksen perusteella.



6.6 Yhteisöllinen asuminen

Yhteisölliseen asumiseen kuuluu sosiaalista kanssakäymistä edistävä toimintaa. Tästä toiminnasta hyvinvointialue voi periä asiakasmaksulain 10 h §:n mukaisesti kohtuullisen maksun. Yhteisöllisessä asumisessa asunnon hallinta perustuu asuinhuoneiston vuokrauksesta annetun lain mukaiseen vuokrasopimukseen. Asiakas maksaa asumisesta vuokranantajalle vuokrasopimuksen mukaisen vuokran.

Sosiaalista kanssakäymistä edistävä toiminta 50,00 €/kk.

Ateriapalvelu kotiin kuljetettava ateria kohdan 6.2.1 mukaan tai ateriapäivän €/vrk hinta kuten kohdassa 4.3.4.

Kotihoidon maksut määräytyvät kohdan 6.4 mukaisesti.

6.7 Ympäri vuorokautisen palveluasumisen lyhytaikaishoidon maksut

| | Maksu 1.1.2025 | Maksu 1.1.2026 |
|--|---------------------------|---------------------------|
| Osavuorokausimaksu (päivä-/yöhoito alle 12 h; sisältää ateriat) | 30,70 € | 32,80 € |
| Lyhytaikaishoidon vuorokausimaksu sisältää ateriat | 66,90 €/vrk | 71,50 €/vrk |
| Hoitopaikan odottajan vaatehuolto | 90,00 €/kk | 90,00 €/kk |
| Fysioterapeutin tilapäinen käynti | 16,40 €/käynti | 17,50 €/käynti |
| Omaishoitajan vapaan aikaisen hoidon päivämaksu, 3 vrk/kk sis. asuminen, hoiva, hoito ja ateriat | 12,80 €/vrk | 13,70 €/vrk |

Maksu peritään tulopäivältä, seuraavilta hoitovuorokausilta sekä lähtöpäivältä. Jos henkilö siirretään suoraan toiseen laitokseen, ei lähetävä yksikkö saa periä vuorokausimaksua enää lähtöpäivältä. Vuorokausimaksun saa periä vain kerran kalenterivuorokaudelta.

6.8 Iäkkäiden palvelujen asiakasmaksujen alentaminen tai perimättä jättäminen

Asiakasmaksujen alentamisen tai perimättä jättämisen periaatteet löytyvät kappaleesta 1.3. Hakemus asiakasmaksun alentamisesta tai perimättä jättämisestä käsitellään iäkkäiden palvelujen asiakasmaksujen osalta läkkäiden palvelujen toimialueen asiakasohjauksessa. Tulosidonnaiseen maksuun ei myönnetä alennusta tai perimättä jättämistä, jos yksin asuvalle on kertynyt varallisuutta (tilin saldo, osakkeet, rahastot yms.) yli 3500 euroa tai puolisoille yhteensä yli 7000 euroa.



7 Kooste asiakasmaksut ja maksukatto

7.1 Asiakasmaksut

| Terveystieteiden asiakasmaksut 1.1.2026 alkaen | |
|--|----------|
| Asiakastiedote | |
| | 1.1.2026 |
| Maksukatto | 815,00 € |
| Terveystieteiden lääkärin avohoitomaksu | 30,20 € |
| Terveystieteiden päivystysmaksu | 41,40 € |
| Poliklinikkamaksu | 71,30 € |
| Yhteispäivystys/lääkärin käyntimaksu | 71,30 € |
| Poliklinikoiden hoitajien itsenäisellä vastaanotolla käyntimaksu | 30,20 € |
| Sarjahoitomaksu/45x/vuosi (alle 18 v. maksuton) | 19,90 € |
| Akuutti kotisairaalahoido | 17,50 € |
| Päiväkirurgiamaksu | 233,80 € |
| Lyhytaikainen laitoshoido (alle 18 v. max. 7 hp/vuosi) | 71,50 € |
| Lyhytaikainen laitoshoido, maksukatto täysi | 26,80 € |
| Psykiatrian ylläpitomaksu | 32,80 € |
| Päivä- ja yöhoidonmaksu | 32,80 € |
| Kuntoutushoitopäivämaksu | 24,60 € |
| Käyttämättä ja peruuttamatta jätetty maksu (peritään vain yli 18-vuotiailta) | 73,70 € |
| Lääkärintodistusmaksut (huom. osa maksuttomia) | 60,60 € |
| Lääkärintodistusmaksu ajo-oikeuden saam./säilyt. (erikoissairaanhoido) | 72,80 € |
| Omaishoitajan vapaan aik. asiakasmaksu (Kehva) | 13,70 € |

Pitkäaikaispotilaan hoitopäivämaksu peritään tulojen mukaan.

Asiakasmaksuasetuksen 7 § 2. kohdan mukaista käyntimaksua ei peritä 1.1.2010 alkaen Kainuun hyvinvointialueella vakinaisesti asuvilta naisilta ja miehiltä, jotka ovat syntyneet v. 1927 tai aikaisemmin.

Ostopalveluna ostettavista hoidoista peritään hoidon tai käynnin mukaiset maksut, mikäli hoidon antaja ei ole maksua perinyt.

7.2 Maksukatto

Valtioneuvosto on vahvistanut asiakasmaksujen maksimikorotukset vuodelle 2026 (STM Tiedote 13.11.2025). Maksukatto on 1.1.2026 alkaen 815,00 €. Kertyneiden maksujen määrän ilmoittaminen on palvelun käyttäjän vastuulla.

Maksukattoa laskettaessa otetaan huomioon perheen alaikäisten lasten maksut huoltajien valinnan mukaan toisen huoltajan euromäärää laskettaessa.

Maksukattoon kuuluvat maksut otetaan huomioon tietojärjestelmistä saatavan tiedon perusteella. Tietojärjestelmään merkitään mistä tieto on saatu. Tarvittaessa palvelun käyttäjän asiakasmaksukattoon sisältyviä tietoja tarkistetaan muilta palveluntuottajilta.



Maksukatton täyttymisen jälkeen maksukattoon luettavat palvelut ovat maksuttomia, kuitenkin hoitopäivistä peritään 1.1.2026 alkaen 26,80 € hoitopäivämaksu (ei alle 18- vuotiailta).

Maksukatton kertymäkausi

Vuonna 2026 kaikkien palvelujen käyttäjien kertymäkausi on 1.1.2026 - 31.12.2026. 1.1.2001 kertymäkausi muuttui 12 kuukaudesta kalenterivuodeksi. Maksukatton tietojen päivittämisen takaraja on 1 vuosi.

7.2.1 Maksukattoon sisältyvät maksut

| Asiakasmaksut | 1.1.2026 |
|--|--------------|
| poliklinikkakäynti | 71,30 € |
| päiväkirurgiamaksu | 233,80 € |
| lyhytaikainen laitoshoido | 71,50 € |
| käyntimaksut | 30,20 € |
| suun terveydenhuollon käyntimaksut, tutkimus- ja hoitomaksut | ks. osa 2.8. |
| yksilökohtainen fysioterapia | 19,90 € |
| sarjahoito | 19,90 € |
| akuutti kotisairaalahoido | 17,50 € |
| päivä- ja yöhoidonmaksu | 32,80 € |
| kuntoutushoitopäivämaksu | 24,60 € |
| päivystysmaksu, pth | 41,40 € |
| päivystysmaksu, kansanterveystyö | 71,30 € |
| psykiatrian ylläpitomaksu | 32,80 € |

Lisäksi maksukattoa kerryttää

- Kainuun hyvinvointialueen maksusitoumuksella (esh, pth) saatu ja maksettu hoito yksityisessä hoitolaitoksessa
- Lyhytaikainen kotisairaanhoido
- Sosiaalitoimen maksusitoumuksella asiakkaan itse maksama osuus
- Vapaaehtoisesta vakuutuksesta saadut korvaukset ja sairauskassan maksamat maksut

7.2.2 Maksukatton ulkopuolelle jäävät

Vakuutusyhtiöiden maksut

Vakuutusyhtiöiden korvaamat (tapaturmavakuutus-, maatalous-yrittäjä-, sotilasvamma-, liikennevakuutus-, potilasvammalain mukaiset) maksut sekä yksityisten palveluiden käytöstä maksetut maksut (ilman maksusitoumusta) jäävät maksukatton ulkopuolelle.

Sekä

- kotona annettava palvelu: kotipalvelu
- vaikeavammaisten asumispalvelut
- vaikeavammaisten kuljetuspalvelut



- yksityislääkärin läheteellä tehdyistä laboratorio- ja kuvantamistutkimuksista perittävät maksut
- hammastekniset kustannukset
- palvelusetelin omavastuut
- sairaankuljetus
- pitkäaikainen laitoshoido
- työterveyshuollon maksut
- perhehoito
- lastensuojelun maksut
- maksut lääkärintodistuksesta
- käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta perittävät maksut
- viivästyskorot
- perintäkulut
- muulta kuin Suomessa asuvalta perittävä maksu
- lääkkeet ja matkakorvaukset
- toimeentulotukena maksetut laskut
- omaishoitajan vapaan aikainen laitoshoido

Toimeentulotuki

Kuntaliiton yleiskirje 14.12.1999 / 38 asiakasmaksukortti ja toimeentulotuki.

Kainuun hyvinvointialueella maksukattoasioita hoitavat:

- Talouspalvelut
 - o Eija Kolehmainen, Kehräömöntie 5, 87400 Kajaani, puh. 044 797 4011 (ma-pe klo 9-11)
 - o Katja Pitkänen, Kehräömöntie 5, 87400 Kajaani, puh. 044 767 8049 (ma-pe klo 9-11)
 - o sähköposti: maksukatot@kainuu.fi
- Suomussalmen terveysasema
 - o Sirpa Kinnunen, puh. 040 671 9028